

Styrets medlemmer

Vår saksbehandler/tlf.
Lise Rydje / 92834159

Vår ref.
23/8786
Deres ref.

Oslo,
06.12.2023

Styremøte 7/23, 6. desember - Innkalling

Vi viser til kontakt og innkaller med dette styrets medlemmer til styremøte 7/23.
Møtestart onsdag 6. desember kl 10:00, til kl 16:00 i Norges forskningsråds lokaler,
møterom Hassel 2. Påfølgende middag på Lysaker brygge, Pier31.

Vedlagt oversendes saksdokumenter.

Vedr praktiske spørsmål, ta kontakt med Lise Rydje, mobil 92834159 / epost: lr@rcn.no

Vel møtt til møtet!

Med vennlig hilsen
Norges forskningsråd

Mari Sundli Tveit
Adm. direktør

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevet signatur

Norges forskningsråds styre

Dato
Onsdag 6. desember 2023
10:00-16:00

Sted
Møterom Hassel 2, Forskningsrådets lokaler
Middag, kl 16:30, Pier31 på Lysaker brygge

Sak S 73/23	Godkjenning av sakslisten	10:00-
Sak S 74/23	Godkjent vedtaksprotokoll fra styremøte 5/23, 13. sept - <i>vedlegg</i>	
Sak S 75/23	Spørsmål om habilitet	
Sak S 76/23	<p>1. Skriftlige orienteringer - <i>vedlegg</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - SkatteFUNN statistikk - Internasjonal designpris til Forskningsrådets nye visuelle identitet - Samfunnsoppdrag bærekraftig fôr - Status for løpende søknadmottak i FRIPRO - Orientering om digitaliseringsprosjektet iFront - Bruttobudsjettering <p>2. Muntlige orienteringer</p> <ul style="list-style-type: none"> - Interessentundersøkelsen - Medieoppslag - Forskningsrådets 30-årsjubileum 	- 10:35
Sak S 77/23	Forskningsrådets strategi - <i>u.off §14</i>	10:35 – 11:00
Sak S 78/23	Oppnevning av nye porteføljestyre - <i>vedlegg</i>	11:00 – 11:30
Sak S 79/23	Budsjettfordeling 2024 og porteføljestyrenes investeringsplaner for 2024-2027 - <i>vedlegg</i>	11:30 – 12:00
	LUNSJ	12:00 – 12:45
Sak S 80/23	<p>Kunstig intelligens - <i>vedlegg</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Seminar med inviterte innledere 2. «KI for tillit og bærekraft» – KI-milliardens ramme og retning 	12:45 – 14:15
Sak S 81/23	Forslag til virksomhetsbudsjett 2024 - <i>vedlegg</i>	14:15 – 14:35
Sak S 82/23	Status for arbeid med informasjonssikkerhet og GDPR, <i>u.off §14</i>	14:35 – 14:55
Sak S 83/23	Internrevisjonen – organisering og instruks / Revisjonsutvalget – medlemmer og mandat - <i>vedlegg</i>	14:55 – 15:10
Sak S 84/23	Internrevisjonens forslag til revisjonsplan for 1. halvår-24 - <i>vedlegg</i>	15:10 – 15:25
Sak S 85/23	Eventuelt	15:25 – 15:30
Sak S 86/23	Vedtaksprotokoll godkjennes	15:30 – 15:35
Sak S 87/23	Lønnsjustering administrerende direktør, <i>u.off §13</i>	15:35 – 15:40
Sak S 88/23	<p>Oppsummering</p> <ul style="list-style-type: none"> - Dialog mellom styret og adm. direktør 	15:40 – 16:00

Norges forskningsråds styre, møte 6/2023

Dato

Tirsdag 24. oktober 2023
KI 10:00 -16:00

Sted

Forskningsrådets lokaler, Drammensveien 288

Til stede

Gunnar Bovim – leder
Birger Vikøren – nestleder
Gunnar Hovland
Linda Nøstbakken
Britt Elin Steinveg
Iselin Marstrander
Per Magnus Kommandantvold, ansattes representant
Per Arne Karlsen, ansattes representant

Forfall

Paula Eerola

Til stede fra**Forskningsrådet**

Mari Sundli Tveit, administrerende direktør
Anne Kjersti Fahlvik, områdedirektør Innovasjon i næringsliv og offentlig sektor
Tove Karin Stølen, områdedirektør Virksomhetsutvikling og drift
Jesper W. Simonsen, områdedirektør Investering, rådgivning og dialog
Benedicte Løseth, områdedirektør Forskningssystemet og internasjonalisering
Eva Irene Falleth, områdedirektør Bærekraftig samfunnsutvikling
Christian Haug-Moberg, pressesjef
Heidi Eriksen, fungerende avdelingsdirektør internrevisjon
Lise Rydje, seniorkonsulent
Tobias Ellingsen, spesialrådgiver/referent

Sak S 61, 62 og 63: Sylvia Schwaag Serger, professor Lunds universitet, Erik Arnold, Co-founder og senior partner Technopolis Group, avdelingsdirektør Stig Slipersæter, avdelingsdirektør Johannes Waage Løvhaug, spesialrådgiver Randi Søgner, seniorrådgiver Randi Myhre, spesialrådgiver Philip Lorentzen, spesialrådgiver Nina Therese Maubach

Sak S 64 og 65: avdelingsdirektør Johan Skivik Aubell

Sak S 66: avdelingsdirektør Stig Slipersæter, spesialrådgiver Nina Therese Maubach

Sak S 67: avdelingsdirektør Ørjan Munkvold, spesialrådgiver Tom Skyrud

Sak S 58/23 Vedtak:	Godkjenning av sakslisten <i>Sakslisten godkjennes.</i>
Sak S 59/23	Vedtaksprotokoll fra styremøte 5/23, 13. sept
Sak S 60/23 Vedtak:	Spørsmål om habilitet <i>Styret gjorde en habilitetsvurdering i sak S 69/23 om oppnevning av medlemmer til tildelingsutvalget for Grønn Plattform.</i> <i>Iselin Marstrander opplyste at hun sitter i styret for Norsk institutt for naturforskning (NINA) og at NINA kan være søker til Grønn Plattform. Styret konkluderte med at dette ikke gir inhabilitet i oppnevningen i sak S 69/23.</i>
Sak S 61/23 Vedtak:	Seminar: Videreutvikling av forskningssystemet – forskningspolitikk og forskningsfinansiering <i>Saken tas til orientering.</i>
Sak S 62/23 Vedtak:	Forskningsrådets strategi – Førsteutkast - Unntatt offentlighet, Offentleglova §14 <i>Styret slutter seg til førsteutkast til strategien, og ber om at innspillene som fremkom i møtet legges til grunn for det videre arbeidet.</i>
Sak S 63/23 Vedtak:	Innspill til regjeringens strategi om økt FoU i næringslivet - Unntatt offentlighet, Offentleglova §14 <i>Forskningsrådets innspill til regjeringens strategi om økt FoU i næringslivet vedtas, med de innspill som fremkom i møtet.</i>
Sak S 64/23 Vedtak:	Skriftlige og muntlige orienteringer <i>Tatt til orientering.</i>
Sak S 65/23 Vedtak:	Fordeling av midler tildelt i revidert nasjonalbudsjett 2023 <i>Styret godkjenner den foreslåtte fordelingen av midler tildelt i revidert nasjonalbudsjett 2023.</i>
Sak S 66/23 Vedtak:	Budsjettforslag 2025 – Innspill til forskningsprioriteringer i statbudsjettet 2025 - Unntatt offentlighet, Offentleglova §14 <i>Styret slutter seg til innspill til forskningsprioriteringer i statsbudsjettet 2025, justert i tråd med diskusjonen i møtet.</i>
Sak S 67/23 Vedtak:	Tertialrapportering 2. tertial 2023 <i>Styret tar tertialrapporten til orientering.</i>

Sak S 68/23**Revisjonsutvalg og internrevisjon***Vedtak:*

Styret vedtar internrevisjonsplan for 2023, med en revisjon av kontrollregimet for interessekonflikter/habilitet/bi-erwerb. Internrevisjonen bes om å fremlegge forslag til risikobasert årsplan for 2024 i Styrets desember-møte.

Styret utnevner Birger Vikøren og Britt Elin Steinveg til et arbeidsutvalg, som til desember-møtet bes om å fremme forslag til:

- Oppdatert mandat/instruks for revisjonsutvalget
- Forslag til revisjonsutvalgsmedlemmer
- Oppdatert mandat/instruks for internrevisjonen

Sak S 69/23**Behandling av Grønn plattform-søknader – delegasjon***Vedtak:*

Styret oppnevner styremedlemmene Gunnar Hovland og Linda Nøstbakken, med Iselin Marstrander, Paula Eerola, Birger Vikøren og Britt Elin Steinveg som varamedlemmer i numerisk rekkefølge, til felles tildelingsutvalg med SIVA og Innovasjon Norge for behandlingen av søknadene til Grønn plattform.

Styreleder gis fullmakt til å komplettere oppnevningen ved eventuelle habilitetsutfordringer.

Sak S 70/23**Eventuelt**

Sak S 71/23**Vedtaksprotokoll godkjennes***Vedtak:*

Styret godkjenner vedtaksprotokollen.

Sak S 72/23**Oppsummering**

Sak S 76/23

Skriftlige orienteringer

Til
Styret

Ansvarlig direktør
Jesper W. Simonsen

Saksbehandler
Stig Slipersæter

Vedlegg

Fra
Administrerende direktør

Fallende trend for SkatteFUNN

Om ordningen: SkatteFUNN er det største FoU-virkemiddelet og gir bedrifter rett til å føre fradrag over skattemeldingen for utgifter til FoU-prosjekter. Ordningen administreres av Forskningsrådet, i samarbeid med Skatteetaten. Bedrifter kan få fradrag for 19 prosent av FoU-kostnadene til forhåndsgodkjente prosjekter gjennom skatteoppgjøret, maksimalt 25 mill. kroner per bedrift, per år. SkatteFUNN har som mål å motivere bredden av næringslivet til økte investeringer i FoU. Prosjektene skal fremskaffe ny kunnskap eller nye ferdigheter, eller benytte eksisterende kunnskap eller ferdigheter på nye måter eller områder. Se <https://www.skattefunn.no/>.

Om bruken: SkatteFUNN er gradvis redusert (i form av søknader, budsjetterte projektkostnader, faktiske projektkostnader) hvert år siden 2017 ihht data fra SSB og Forskningsrådet. I 2022 hadde ca. 5500 bedrifter prosjekter i SkatteFUNN. Budsjetterte fradrag summerte seg til 4,6 mrd. kroner, og de reelle FoU-kostnadene som gir grunnlag for skattefradraget for 2022 er anslått til 3,4 mrd. kroner. Nedgangen fra 2021 til 2022 er på ca. 10 prosent, og er dette den største nedgangen siden SkatteFUNN ble etablert. Årsakene er sammensatte (forsinkelser i pågående prosjekter, stor aktivitet i mange bransjer, økt tilgang på andre offentlige støtteordninger mm). Merk at budsjettert skattefradrag for 2022 av SSB ble feilaktig oppgitt å være «rekordhøyt» og på 6,7 mrd. kroner, mens det korrekte beløpet er 4,6 mrd. Oppdatert statistikk fra SSB

Internasjonal designpris til Forskningsrådets nye visuelle identitet

Forskningsrådet har det siste året vunnet en rekke priser nasjonalt og internasjonalt for vår nye visuelle identitet. Nå sist i Red Dot design awards, som er en global konkurranse, med høy nasjonal og internasjonal oppmerksomhet.

Juryen begrunner utmerkelsen for måten vår visuelle identitet knytter alle våre 38 ulike profiler og initiativ sammen, på en effektiv, moderne og spennende måte. Vi har en rekke initiativ som har behov for å stå mer på egne ben, som f.eks Kilden, Forskningsdagene og Nysgjerrigper, disse har egne fargepaletter og logoer som sikrer egen identitet, men som likevel viser tydelig tilhørighet og opphav.

Dette arbeidet med ny visuell identitet sikrer både at vi får en samlet og mer tydelig stemme i all vår eksterne kommunikasjon, i tillegg til besparelser på byråttjenester, og da spesielt på designtjenester.

Her var målet å spare inn investeringen etter 2 år, og det målet vil vi klare å innfri. Besparelsene får vi til gjennom mindre bruk av byråttjenester til forvaltning av de 38 ulike designprofiler, et malverk som ikke krever at du har designbakgrunn for å bruke i det daglige og en logogenerator som er utvikles spesielt for oss, som sørger for at nye initiativ enkelt kan administreres internt.

Vi visste at valget om å endre vår visuelle identitet var et strategisk viktig og klokt grep, ekstra stas er det å få internasjonal anerkjennelse for det også.

Samfunnsoppdraget bærekraftig fôr

Samfunnsoppdraget ble lansert i Langtidsplanen for forskning- og høyere utdanning 2023-2032. Det overordnede målet er at alt fôr til oppdrettsfisk og husdyr skal komme fra bærekraftige kilder og bidra til å redusere klimagassutslippene i matsystemene. NFD ga mandat for å etablere en operativ gruppe i design- og implementeringsfasen. Operativ gruppe som består av ni offentlige organisasjoner, rapporterer til styringsgruppen (NFD leder, LMD, KD, KLD og HOD). Forskningsrådet leder gruppen og tilhørende sekretariat. Gruppen skulle komme med forslag til hvordan samfunnsoppdraget skal utvikles. Det omfattet å levere forslag til mål (frist 31.10) og videre organisering av samfunnsoppdraget (frist 15.11) i tillegg til en rekke andre oppgaver.

Følgende tre mål er foreslått: Redusere klimagassutslipp og bevare naturmangfold; Øke forsynings sikkerheten og Utvikle en sterk fôringrediensindustri i Norge. Forslagene omfatter åtte delmål og fire forutsetninger som må ligge til grunn for å nå målene. Forslaget til organisering omfatter et tverrdepartementalt utvalg som oppnevner et styret; etablering av fire ekspertgrupper og et fast sekretariat. I gjennomføring av samfunnsoppdrag vil næringslivet ha en sentral plass for å bringe fram løsningene i samspill med samfunnet. Det er behov for langsiktig og forutsigbar politisk forankring; satsing på forskning, oppbygging av infrastruktur og regelverksutvikling. Resultatene av alle oppgavene er samlet i en sluttrapport for å gi regjeringen et godt beslutningsgrunnlag for igangsetting og dimensjonering av samfunnsoppdraget jfr [Stort potensial for bærekraftig fôrproduksjon \(forskningset.no\)](https://forskningset.no)

Status for løpende søknadsmottak i FRIPRO

Forskningsrådet har innført flere endringer i FRIPRO i 2023. De viktigste endringene er innføring av løpende søknadsmottak for FRIPRO og innføring av karenstid og karantene for svake søknader. Forskningsrådet arrangerte to webinarer med informasjon om endringene for FRIPRO i september med til sammen 800 deltakere. 18.oktober ble det åpnet for å opprette og sende inn nye FRIPRO søknader. Pr 22.november er det opprettet 125 søknader, og det er sendt inn 16 søknader.

Kriteriene for å vurdere FRIPRO søknader er uendret. Forskningsrådet inngår faste avtaler med en stor gruppe fagfeller som søknadene matches mot for å gi den enkelte søknad best mulig behandling. Panelet vil kunne behandle flere søknader samtidig hvis de egner seg for det. Porteføljestyret for Banebrytende forskning har beslutningsansvaret for tildelingene. Tildeling av FRIPRO midler planlegges å skje 6 ganger i året med fast andel av FRIPRO's årlige budsjett tilgjengelig i hver tildeling og med egne utjevningmekanismer hvis det oppstår kvalitetsforskjeller mellom tildelingene. Første tildeling planlegges i juni 2024.

Orientering om digitaliseringsprosjektet iFront

Forskningsrådet gjennomfører et større digitaliseringsinitiativ. Prosjektet har vært gjennom en konseptfase og planleggingsfase hvor flere strategiske valg nå gir tydelige føringer for videre arbeid og fremtidig organisering. Styret blir med denne saken informert om bakgrunnen for prosjektet, valgene som er tatt, i tillegg til prosjektets estimerte kostnader, gevinster og risiko. Vi har lagt ved en mer utfyllende beskrivelse (vedlegg 1)

Forslag til vedtak

Styret tar informasjonen til orientering

Vedlegg 1

Sak S 76/23: Orientering om digitaliseringsprosjektet iFront

Til Ansvarlig Direktør Saksbehandler Vedlegg
Styret Tove K Stølen Inger-Lise Rismark 1. Forskningsrådets digitaliseringsinitiativ iFront

Fra
Administrerende direktør

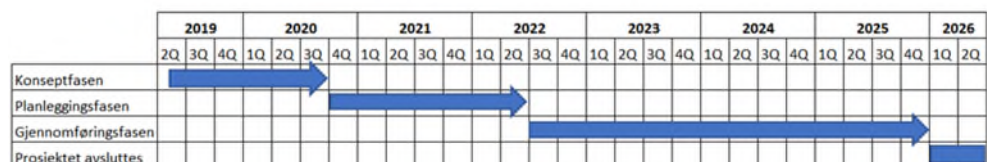
Bakgrunn Forskningsrådet gjennomfører et større digitaliseringsinitiativ. Prosjektet har vært gjennom en konseptfase og planleggingsfase hvor flere strategiske valg nå gir tydelige føringer for videre arbeid og fremtidig organisering. Styret blir med denne saken informert om bakgrunnen for prosjektet, valgene som er tatt, i tillegg til prosjektets estimerte kostnader, gevinster og risiko. Vi har lagt ved en mer utfyllende beskrivelse dersom Styret ønsker ytterligere informasjon.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet Styret har bedt om å få en orientering om digitaliseringsprosjektet iFront.

Hovedpunkter Forskningsrådet skal bytte ut dagens saksbehandlingssystem som følge av høye vedlikeholdskostnader, til dels utdatert teknologi og et system som ikke er tilpasset nye måter å jobbe på.

Nytt system skal bygges opp helt fra bunnen av ved bruk av skybasert lavkode-teknologi. Plattformen heter Outsystems og leveres av Avo Consulting. Outsystems legger til rette for arkitektur som fleksibelt kan tilpasse seg fremtidige behov som følge av interne eller eksterne drivere. Outsystems er av Gartner Group vurdert til å være en av de mest ledende lavkode-plattformene på markedet.

iFront-prosjektet startet opp i 2019, og løper frem til januar 2026. I løpet av 2025 skal prosjektet gradvis fases over i en drift/produktutviklingsorganisasjon. På veien dit er det gjennomført en konsept- og planleggingsfase hvor vi har benyttet konkurransepreget dialog som anskaffelsesform (innovativ anskaffelse). Nå befinner prosjektet seg i gjennomføringsfasen.

Formålet med prosjektet er å implementere et digitalt system som primært skal understøtte våre tilskuddsprosesser. Dette omhandler både de brukerrettede tjenestene og de interne arbeidsprosessene knyttet til denne. Samtidig skal digital støtte også bidra til at Forskningsrådet utnytter de mulighetene som ligger i teknologi og datafangst for en mest mulig innsiktsdrevet og effektiv virksomhet.

Investeringsbehovet i prosjektperioden 2021-2026 ble i 2021 estimert til nominelt 125 millioner kroner. Omregnet til 2023-priser tilsvarer dette 141 millioner kroner. 76 millioner kroner (54%) er brukt. I tillegg kommer de interne kostnadene. Frem til og med 2023 tilsvarer dette et forbruk på totalt 27,7 årsverk.

Prosjektet har fått midler fra Medfinansieringsordningen på 15 mill kroner (Digdir), fordelt over 3 år. Denne ordningen søkes av statlige virksomheter, til spesielt samfunnsøkonomiske og lønnsomme digitaliseringstiltak.

Gevinstene som lå til grunn for oppstart av prosjektet ble i 2021 estimert til 60-70 millioner kroner etter full implementering av systemet. Dette er gevinster som tilkommer gjennom produktivetsbesparelser innenfor det å lyse ut tilskudd, søknads-vurdering, prosjektoppfølgning, administrasjon mm. Her ligger også IT-driftsbesparelsene.

Gevinstene i form av arbeidsproduktivitet anslås til 40 årsverk. Forskningsrådet har siden estimatene ble utarbeidet redusert antall ansatte med om lag 100 årsverk, og gevinstene kan betraktes som tatt ut. Det er derfor enda viktigere at prosjektet klarer å gi de ansatte mulighet til å "hente inn" igjen tapt kapasitet, og i tillegg frigjøre kapasitet også til andre oppgaver, gjennom systemstøtte tilrettelagt for standardiserte, effektive og forbedrede prosesser. Det vil også tilkomme ikke-prissatte virkninger som for eksempel bedre datasikkerhet og dataforvaltning, bedre prosesser, økt fleksibilitet og generelt sett en stor grad av profesjonalitet.

Ambisjonene for gevinster utenfor Forskningsrådet (søkere) ble i 2021 estimert til årlig gjennomsnitt på 65 millioner kroner. Dette er gevinster i form av spart tid tilknyttet søknadsprosess og prosjektoppfølgning.

Tidlig i prosjektløpet ble det tatt en rekke strategiske valg. **Forskningsrådet valgte:**

1. å være et **innsiktsdrevet investeringsråd** hvor vi legger vekt på datakvalitet, bruk og deling av data (felleskomponenter i staten), automatisering av prosesser og AI for å sikre høy kvalitet i investeringsbeslutningene. Vi skal ikke være et Serviceråd, Selvbetjeningsråd, Ekspertråd eller Investeringsråd (se vedlegg for nærmere beskrivelse).
2. å bruke **lavkode** fremfor "hylleware" for å møte våre ambisjoner om en mer fremtidsrettet og fleksibel plattform. Med en fleksibel plattform legges det til rette for å ivareta endringer raskt. I tillegg var det ønskelig med en arkitektur som bidrar til at små, mindre tjenester lett kan skiftes ut dersom det blir behov for det.
3. en lavkodeplattform som innebærer **å bygge opp systemløsninger fra bunnen av**. Dette tar lengre tid og krever ny kompetanse sammenlignet med "hylleware-produkter". Dette var en risiko som Forskningsrådet tok for å kunne legge til rette for en mer fremtidsrettet løsning. Et fleksibelt system som også kan benyttes av andre aktører i virkemiddelapparatet har vært et viktig arkitekturmessig prinsipp.
4. en annen måte å **forvalte sakssystemet** vårt på, uten stor leverandør-avhengighet. Produktteamene er tiltenkt en sentral rolle i utvikling og drift i form av å fange opp og svare raskt på behov som dukker opp. Denne type produktorganisering er en varig organisasjonsendring som også krever nye roller og ny kompetanse i Forskningsrådet.
5. en **kunde-leverandørmodell basert på samarbeid**, hvor gjensidig tillit og åpen kommunikasjon er nødvendig for å lykkes. Samtidig kreves oppfølging og styring av arbeidstimer og kostnader for å sikre at bruk av tid og kostnader gir progresjon og leveranser. Kostnadsoverskridelser er en risiko i denne type modeller.
6. en **prosjektorganisering og en arbeidsmetodikk** som er smidig. Det betyr at mye læring, prøving og feiling må til for å få et godt fungerende smidig prosjekt. Det var en kjent faktor at det ville ta tid å få prosjektet opp i fart.

Første leveranse fra prosjektet legges i produksjonsmiljøet april 2024. Det legges videre opp til tette leveranser for å tilgjengeliggjøre ende-til-ende-funksjonalitet for søker- og saksbehandler. Publikumslanseringen følger en egen plan, med trinnvis tilgjengeliggjøring for å redusere risiko og for å tilpasse kommunikasjon- og opplæringsbehov. Gjeldende leveranseplan omhandler i første omgang en førsteversjon systemløsning for Skattefunn.

Forskningsrådets ordninger vil etter "ordning-for-ordning"-prinsippet flyttes over i ny løsning i henhold til etablert veikart. Dette er en risikobasert implementeringsstrategi som sikrer at vi opprettholder eksisterende løsning inntil ny løsning fungerer godt både internt og eksternt. Ulempen er at brukerne må operere i to systemer inntil gammelt system kobles helt ut.

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser (kort)

Prosjektet har en aktiv tilnærming til risikobildet. Faktorer relatert til Forskningsrådet som organisasjon er:

1: Vi setter strøm på eksisterende prosesser

Organisasjonen har høye forventninger til innovasjon og fornyelse. Det er en reell risiko at vi ikke klarer å møte disse forventningene samtidig som vi opprettholder god fremdrift i prosjektet. Prosjektet har en viktig rolle i form av å bidra til å drive frem forbedringer og forenklinger. Det må likevel understrekes at prosjektet først og fremst skal bygge et sakssystem. Prosjektet er avhengig av at organisasjonen gjør nødvendige forretningsmessige avklaringer og reder grunnen for å implementere innovative løsninger. Det å fjerne hindringer og oppmuntre til en kultur som fremmer nyskaping er viktige lederoppgaver.

2: Ressurser er ikke tilgjengelige for å innovere

Forskningsrådet har redusert sin arbeidsstyrke med om lag 100 ansatte samtidig som vi står midt i et omfattende digitaliseringsprosjekt. Behovet for personell til å drive innovasjon i en organisasjon som allerede har et høyt arbeidspress er krevende. Dette behovet gjelder også for ressurser til sentrale posisjoner i prosjektet.

3: Ikke tilstrekkelig modenhet og beredskap for å ta imot og drifte nytt system

Ved implementering av ny systemløsning etableres det tydelige roller, ansvar og eierskap til løsningen på et funksjonelt nivå. Utover dette, skal det legges til rette for en fremtidig produktorganisering som skal håndtere både utvikling og drift i kombinasjon. Produktorganiseringen er ikke en midlertidig løsning for prosjektet, men en varig organisasjonsendring i Forskningsrådet. Allerede fra første ordning som overføres vil driftsoppgaver tilkomme prosjektet samtidig som nye løsninger skal utvikles. Dette vil kreve nye roller og ny kompetanse når systemet gradvis fases over til organisasjonen i løpet av 2025.

Forberedelse / prosess (kort)

N/A

Videre saksgang (kort)

Styret tar informasjonen om digitaliseringsprosjektet iFront til orientering.

Vedlegg 1 S 76/23 - Vedlegg Sak S 76/23: Orientering om digitaliseringsprosjektet iFront

Bakgrunnen for prosjektet

Forskningsrådet har de siste 20 årene vært på en digital reise. Fra det første digitale mottak av søknader i 2003, via digitale verktøy for fagfellevurdering og RPA'er (robotprosessautomatisering) til utforskning av nye teknologitrender. Bruk av kunstig intelligens i kjerneprosessene våre har gitt gode resultater, og har sammen med maskinlæring og avansert tekstanalyse utfordret etablerte rammer for eksisterende prosesser. Nye mulighetsrom er avdekket, og på bakgrunn av disse ambisjonene har Forskningsrådet fått finansiell støtte på til sammen 23 millioner kroner i to omganger fra Medfinansieringsordningen. Først for arbeidet med kunstig intelligens i 2018, dernest for iFront i 2021. Medfinansieringsordningen kan søkes av statlige virksomheter, til spesielt samfunnsøkonomiske og lønnsomme digitaliseringstiltak. Finansieringen sees på som et kvalitetsstempel for prosjektet.

Det kjernesystemet som ble lansert for 20 år siden er et internt utviklet system. Det er bygd opp gjennom "ulike tidsaldre", og er til dels utdatert. Systemet innebærer høye vedlikeholds- og utviklingskostnader, hvor selv mindre endringer er både kostbare og tidkrevende. I tillegg er arbeidsprosessene i Forskningsrådet kompliserte og i mindre grad standardiserte. Dagens system klarer ikke å understøtte disse prosessene eller fullt ut utnytte de teknologiske mulighetene som allerede er nevnt. Dagens system er med andre ord ikke tilpasset nye brukerbehov eller nye måter å jobbe på.

I tillegg til sterke interne drivere, har Områdegjennomgangen fra 2019 og Produktivitetskommisjonens rapport fra 2016 vært sentrale eksterne drivere for å forberede grunnen for prosjektet, og muliggjøre en endring.

«Det er betydelig potensial for forenkling og effektivisering... Full realisering av gevinstpotensialet vil kreve vesentlig forenkling av arbeidsprosesser og samhandlingsformer i kjerneaktivitetene, kombinert med enklere organisasjoner med færre ansatte, færre ledernivåer og færre ledere»

Områdegjennomgangen (2019)

Prosjektets tidslinje – fra konsept til produkt

Prosjektet er planlagt over en periode fra 2020-2026. Tidslinjen er vist i figuren nedenfor, og er utgangspunktet for de kommende avsnittene.

	2019			2020				2021				2022				2023				2024				2025				2026	
	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q	3Q	4Q	1Q	2Q				
Konseptfasen	→																												
Planleggingsfasen					→																								
Gjennomføringsfasen													→																
Prosjektet avsluttes																									→				

Prosjektets konseptfase (mai 2019 – oktober 2020)

Vi ønsker å være et Innsiktsdrevet investeringsråd

I konseptfasen ble ulike tilnærminger til prosjektet utredet med bistand fra PWC. Hensikten var å sikre at prosjektet tilfredsstilte sentrale føringer, gi best mulig mål- og kost-nytte oppnåelse. Utredningen ble

basert på en utforskende, involverende og analytisk prosess, hvorav fem forskjellige konsepter ble utredet. Dette var: 0. Null-alternativet, 1. Servicerådet, 2. Selvbetjeningsrådet, 3. Ekspertrådet, 4. Innsiktsdrevet investeringsråd og 5. Finansieringsrådet.

Konseptfasen konkluderte med at et **Innsiktsdrevet investeringsråd** var det konseptet som på best måte tilrettela for det målbilde og den arkitektur- og funksjonelle måloppnåelse som prosjektet ønsket. Hovedgrepene i det valgte konseptet er som følger:

- Styrket mobilisering og brukerdialog
- Økt datafangst og proaktiv bruk av data i alle deler av prosessen
- Gode digitale arbeidsflater for saksbehandler
- Bedre prosessstøtte for risikostyring og etterlevelse av regelverk
- Forenkle arbeidsprosesser
- Styrket oppfølging av effekter av investeringene
- Fleksibel arkitektur
- Videreutvikle intern kompetanse

Som et *Innsiktsdrevet investeringsråd* har vi store ambisjoner om å nyttiggjøre oss av de mulighetene som ligger i teknologi og datafangst. Konseptet legger vekt på datakvalitet, bruk av data, automatisering av prosesser og AI for å sikre høy kvalitet i investeringsbeslutningene. Med dette valget har prosjektet eksempelvis prioritert å ha fokus på å bygge registrene og å sikre datakvalitet ved tidlig kvalifisering av søkere basert på data og automatikk. Hadde vi valgt å være *Servicerådet* hadde fokuset vært annerledes, med tyngre vekt på dialog og veiledning av søkere, og bygget løsninger for CRM og dialogsystem tidlig. Med andre ord gir dette direkte føringer for prioriteringer og hvem Forskningsrådet skal være.

Prosjektets planleggingsfase (oktober 2020 – juni 2022)

Avo Consulting velges som samarbeidspartner

Valgt anskaffelsesform var "konkurransepreget dialog". Dette er en innovativ anskaffelsestype som benyttes når det er behov for å utvikle løsninger som ikke finnes i markedet. Dette er en krevende prosess i form av at den går over lengre tid, og innebærer en stor grad av involvering.

Konkurransesgrunnlaget ble laget i samarbeid med leverandørene. Av 9 innkomne tilbud, var 3 tilbydere invitert til dialog og sluttforhandlinger. Avo Consulting ble valgt som samarbeidspartner i prosjektet.

Anskaffelsen tok 1,5 år.

Bruk av lavkode fremfor mer "hylleware" var et strategisk valg med utgangspunkt i våre ambisjoner om en mer fleksibel plattform med mulighet for vekst og utvikling. Å velge en lavkodeplattform innebærer å bygge systemløsninger helt fra bunnen av. Vi må anta at startkostnaden derfor er større for lavkodeplattformer enn for standard hylleware tilpasset tilskuddsforvaltning. Utvikling i lavkode skjer imidlertid langt raskere enn tradisjonell programvarekoding.

I tillegg har vi ambisjoner om å bygge kompetanse på denne typen teknologi in-house, og gå over til en annen måte å forvalte sakssystemet på. Det vil si bruk av produktteam i drift og forvaltning for å fange opp og svare ut behovene raskt, uten stor leverandøravhengighet. Denne type produktorganisering er en varig organisasjonsendring som krever nye roller og ny kompetanse i Forskningsrådet som vi er i gang med å bygge.

Avtalen med Avo Consulting er basert på "tid-materialer". Dette ble valgt fremfor eksempel målpris for å kunne jobbe smidig. Kunden og leverandøren må ha gjensidig tillit og åpen kommunikasjon for å lykkes med denne type kontraktsmodell. Samtidig er det behov for oppfølging og god styring av kostnader for å sikre at bruk av tid og kostnader gir progresjon og leveranser. Kostnadsoverskridelser er en risiko i denne type prosjekter.

Med valgt kontrakt besluttet vi prosjektets organisering og arbeidsmetodikk. Å jobbe smidig innebar et ønske om å jobbe på en ny måte. Introduksjon av Scrum betød at det ville ta tid å få nye produktteam opp å stå, og med det også få prosjektet opp i fart.

Prosjektets overordnede mål

Målene ble utarbeidet med utgangspunkt i valgt konsept, og er som følger:

Bedre tjenester for brukerne

- Forskningsrådet skal med utgangspunkt i data utvikle tjenester som understøtter nye og endrede behov
- Det skal oppleves som enkelt å være bruker av Forskningsrådets tjenester
- Forskningsrådets brukere får riktig respons til riktig tid, der de er i sin prosess

Økt effektivitet i forvaltningen

- Bedre- og mer relevante søknader til Forskningsrådet
- Kvalifiserte investeringsbeslutninger
- Gjøre det enklere for brukere internt i Forskningsrådet å levere tjenester
- Mindre ressursbruk for å levere dagens tjenester

Bedre innsikt og analyse av data

- Høy tillit (sikkerhet) til Forskningsrådet som dataforvalter
- Sikre data av god kvalitet på Forskningsrådets egne prosesser og tjenester
- Forskningsrådet er i stand til å tilgjengeliggjøre og hente data eksternt (åpne data)

Bruk av Scrum som rammeverk for smidig produktutvikling

I planleggingsfasen ble det etablert et plattformteam og tre produktteam (senere redusert til to team). Arbeidsformen er Scrum (smidig rammeverk for optimalisert produktutvikling). Scrum gjør det mulig å fokusere på små, konkrete oppgaver, samtidig som man har det store bildet klart i sikte. Med tverrfunksjonelle og selvorganiserte team utfører teamene selv det som kreves for å levere et ferdig produkt. Teamene itererer både produktet og prosessene, og oppnår derfor kontinuerlig forbedring av teamets effektivitet og verdiskapning og kvaliteten på produktet.

Det er mye skrevet i litteraturen om Scrum. Gjengående er at Scrum er enkelt å forstå, men krevende å mestre. Dette opplever også prosjektet. Metoden krever stor grad av innsats og endringsvilje, i tillegg til kontinuitet og dedikasjon over en lengre periode.

SCRUM har vært brukt i IT-prosjekter i Forskningsrådet før, og er godt kjent av noen nøkkelpersoner. For flertallet er likevel dette en ny måte å jobbe på. Det har derfor tatt tid å etablere produktteamene og strukturen for samarbeid, på tvers av team, men også mellom prosjektet og organisasjonen. Metoden går ut på å prøve, teste tidlig, ha rom for å feile og prøve på nytt. Vi må være åpne for, og ha støtte for, å eksperimentere og utforske.

Valg av metode forutsetter at det etableres en rekke nye roller, som Produkteier, ScrumMaster, UX-designere, lavkodeutviklere, tjenstedesign og data scientister. Forskningsrådet har ansatt en tjenstedesigner og tre nye utviklere. Utover dette besittes de fleste av rollene av Avo Consulting. Forskningsrådet må i løpet av 2025 bygge opp egen, intern kompetanse, og gradvis fase ut innleie, for å legge til rette for varige produktteam med en langsiktig utviklingshorisont.

Innovasjonsmetodisk tilnærming

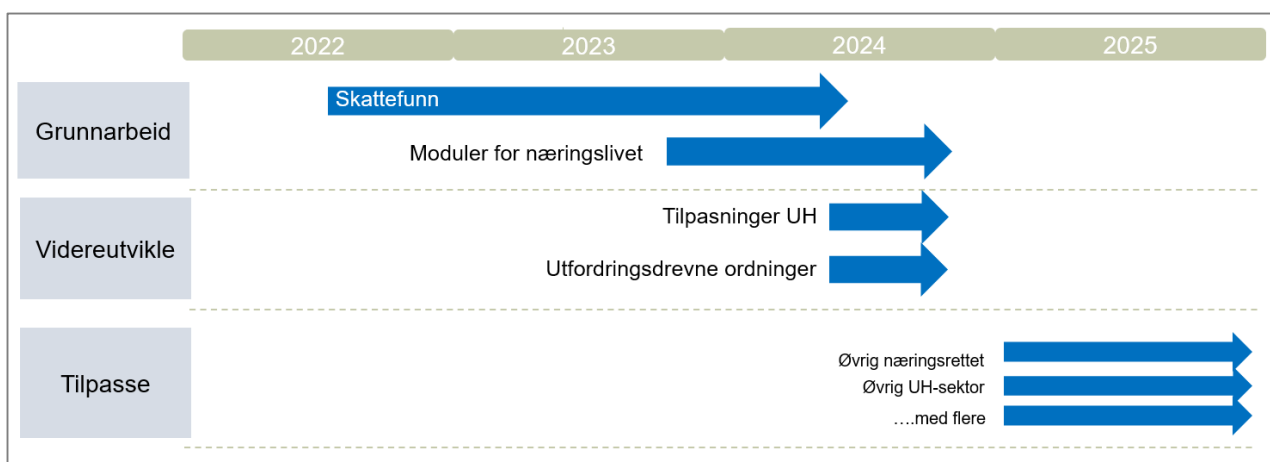
Det første innsiktsarbeidet startet opp i planleggingsfasen med en innovasjonsmetodisk tilnærming, **Trippel diamant**. Den triple diamanten består av tre faser (*Diagnose, Utforske og definere* og *Utvikle*

og levere). Hver diamant inneholder to trinn hvor prosessen åpner opp og utforsker, for deretter å definere og lukke.

Veikart gir føringer for rekkefølgen

Prosjektets veikart gir føringer for i hvilken rekkefølge prosjektet skal arbeide frem de ulike saksbehandlingsmodulene i nytt system. Siden det er store deler av systemet som skal defineres, designes og utvikles for aller første gang, legger veikartet til rette for å gjøre et større grunnarbeid først, for deretter å videreutvikle og tilpasse. Veikartet sikrer prosjektet leveransefart. I tillegg skal veikartet også styre risiko og sikre at vi henter ut gevinster så tidlig som mulig. Veikartet justeres jevnlig i samråd med Styringsgruppen. Siste versjon av veikartet er vist i figuren nedenfor.

Prosjektets gjennomføringsfase (august 2022 – januar 2026)

Høsten 2022 gikk prosjektet over i en gjennomføringsfase. Prosjektet har da en ressurstilgang på om lag 15 interne og 13 eksterne årsverk. I tillegg bidrar ressurser fra organisasjonen inn etter behov.

Resultatmål

Prosjektet har for 2022-2023 styrt etter tre overordnede resultatmål:

1. Vi skal etablere en produktiv utviklingsorganisasjon.
2. Vi skal etablere en fleksibel plattform med arkitektur for fremtiden.
3. Vi skal utvikle løsninger som støtter effektive prosesser.

Prosjektet oppdaterer nå resultatmålene for ny periode 2024 og 2025.

Hyppige "releaser" for å identifisere og løse problemer tidlig

Prosjektet måler fremdrift i henhold til veikart og etablert leveranseplan. Leveransene til prosjektet vil komme gjennom en rekke "releaser". De første releasene er relativt store, da dette er moduler og applikasjoner som er grunnmuren for all funksjonalitet.

Den første leveransen fra prosjektet er planlagt april 2024. Det legges videre opp til tette leveranser for å tilgjengeliggjøre ende-til-ende-funksjonalitet for søker- og saksbehandler. Leveransene er førsteversjon løsninger basert på MVP-prinsipp (Minimum Viable Product). MVP tilsvarer et produkt som er godt nok til at brukeren kan benytte løsningen som tiltenkt, men uten å være et komplett produkt. Løsningene som settes i produksjon i første release skal videreutvikles, først gjennom etterfølgende

leveranser til Skattefunn, videre gjennom nye ordninger som kommer på plass. Løsningene vil forbedres og videreutvikles også etter at de går over i en driftsfase.

Publikumslanseringen følger en egen plan våren 2024, med trinnvis tilgjengeliggjøring for å redusere risiko og for å tilpasse kommunikasjon- og opplæringsbehov.

Sak S 78/23

Profil og oppnevning av nye porteføljestyrer

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Jesper W. Simonsen	Yngvill Tømmerberg/Ingvil Bjørnæs	1. Overordnet statistikk for de foreslåtte medlemmene av nye porteføljestyrer
Fra			
Adm.dir.			

Bakgrunn

Forskningsrådet gjennomførte i 2019 en betydelig forenkling av sitt styresystem til ett styre og 16 porteføljestyrer. Porteføljestyrene var opprinnelig oppnevnt med funksjonstid fra mai 2019 - mai 2023, men fikk sin periode utvidet med åtte måneder, ut 2023, bl.a. på grunn av Stortingets behandling av ny Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP). Styret vedtok 6. juni å redusere fra 16 til 11 porteføljestyrer fra 2024. Strukturen består av åtte tematisk innrettede porteføljestyrer og tre porteføljestyrer av mer tverrgående karakter: banebrytende forskning (for alle fag), innovasjon og forskningssystemet. Ti nye porteføljestyrer skal oppnevnes med funksjonstid fra 1. januar 2024. Det vil ikke oppnevnes nytt porteføljestyre for samisk samfunn og kultur nå, da det nåværende styret ble oppnevnt i 2022 og har en funksjonstid ut 2025.

Styret vedtok i sak S53/23 hvilken kompetanse- og erfaringsprofil styrene må ha for å nå Forskningsrådets mål, og prosess for oppnevning som sikrer at nye porteføljestyrer kan tiltre med funksjonstid fra 01.01.2024.

Saken følger også opp styresak S 40/23, der Styret anbefalte at administrasjonen utdyper samhandlingen mellom Styret og porteføljestyrene i den nye strukturen.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Styret inviteres til å vurdere om den foreslåtte sammensetningen av porteføljestyrene ivaretar de kriteriene som ble vedtatt i sak S 53/23, til fag- og systemkompetanse og balanse mellom sektorer, geografi, kjønn mm., og oppnevne porteføljestyrene på bakgrunn av foreslått sammensetning.

Saken omhandler også videreutvikling av samhandlingen mellom Styret og porteføljestyrene og porteføljestyrene imellom.

Hovedpunkter

For å få forslag til nye styremedlemmer gikk det ut en åpen invitasjon til å fremme forslag med frist 15. oktober. Det kom inn ca. 1050 innspill. Mange navn var foreslått av flere forslagsstillere og 834 personer ble foreslått. Av disse var mange foreslått for mer enn ett styre.

For å ivareta kontinuitet er det også ønskelig at noen av dagens medlemmer blir med i de nye styrene, men av hensyn til behovet for fornyelse er det ikke ønskelig at porteføljestyremedlemmer sitter i mer enn to påfølgende fulle perioder. Der det fremdeles manglet kandidater med nødvendig kompetanse og bakgrunn til å sette sammen hensiktsmessige og balanserte styre, har administrasjonen supplert med egne forslag.

Porteføljestyrene skal enkeltvis og samlet ha høy kompetanse og god representativitet, og oppfattes som legitime av forsknings- og innovasjonsaktørene, departementene og samfunnet for øvrig.

Med forbehold om Styrets godkjenning av oppnevningen, er alle foreslåtte medlemmer forespurt om de ønsker å være kandidater, og samtlige har sagt seg villig til å påta seg vervet, men enkelte personer har tatt et forbehold om godkjenning fra arbeidsgiver. Vi avventer tilbakemelding fra tre personer, disse tre er utelatt i statistikken.

Styrets habilitet ved oppnevningen er vesentlig og prosessen foreslås derfor i to trinn. Styrets medlemmer har vurdert sin habilitet overfor samtlige navn som er foreslått i den eksterne innspillrunden og supplerende forslag fra administrasjonen, i forkant av at saken behandles. I første trinn av behandlingen kan alle styrets medlemmer delta i diskusjon og vedtak om hvorvidt styresammensetningen samlet sett oppfyller tidligere vedtatte kriterier, da informasjonen som presenteres er overordnet og ikke identifiserer enkeltpersoner. I andre trinn legger vi fram forslag til sammensetning av det enkelte styre for oppnevning. Styremedlemmer som er inhabile forlater møterommet når det aktuelle porteføljestyret oppnevnes.

Kriterier for sammensetning av porteføljestyrene

Styret vedtok i sak S53/23 balanse, fag- og kompetanseprofilen for de 10 porteføljestyrene som skal oppnevnes og som vil ligge til grunn for innspill og sammensetning av styrene. Følgende kriterier ble vedtatt:

Faglig kompetanse

- *solid faglig og strategisk kompetanse, fortrinnsvis på internasjonalt høyt nivå, og bred oversikt over nasjonale og internasjonale utviklingstrekk innenfor porteføljestyrets ansvarsområde,*
- *god kunnskap om utfordringer og potensiale i tverrfaglig og tverrsektoriell tilnærming til samfunnets kunnskaps- og kompetansebehov, inkludert humanistiske og samfunnsvitenskapelige perspektiver og muligheten i digitalisering for forskning og innovasjon,*
- *god kunnskap om hvordan forskning kan tilgjengeliggjøres og tas i bruk*

Systemkompetanse

- *god kunnskap om hvordan UH-sektor, instituttsektor, helseforetak, offentlig sektor, næringsliv og sivilsamfunn samlet bidrar til forskning og innovasjon,*
- *god innsikt i de store samfunnsutfordringene nasjonalt og internasjonalt, i omstillingsbehovene og i rollen forskning og innovasjon spiller i møte med disse,*
- *strategisk helhetstenkning om nasjonal og internasjonal forskningsfinansiering.*

Balanse:

Porteføljestyrene skal ha medlemmer fra ulike sektorer som UH- og instituttsektoren, offentlig sektor, helseforetak, næringsliv og organisasjonslivet. Det er også aktuelt med et eller flere internasjonale medlemmer, men de må beherske et skandinavisk språk. Vi etterstreber et samlet styresystem med geografisk spredning, mangfold, kjønnsbalanse og hvor samiske perspektiver er representert.

Administrasjonens vurdering av samlet profil for den foreslåtte styresammensetningen:

Ifølge mandatet kan porteføljestyrene ha 7-13 medlemmer. Antallet varierer fra 10-13 og samlet er 110 personer foreslått. Ni av disse sitter i to styrer slik konstruksjonen med porteføljestyret for forskningssystemet er. 75 % av de foreslåtte medlemmene er forslag som ble gitt i den åpne innspillrunden og 16 % er foreslått av administrasjonen. Alle porteføljestyrene har med ett eller flere medlemmer fra dagens porteføllestyrer.

Faglig profil: Styrene er satt sammen for å ivareta de faglige behovene gitt de enkelte styrenes oppgaver, og med personer med solid faglig og strategisk kompetanse fra ulike sektorer.

Kjønn og alder: Kjønnfordelingen er god med 51 % kvinner og 49 % menn. Gjennomsnittsalderen er 51 år og varierer mellom styrer fra 48 til 55 år. Eldste medlem er 66 og yngste er 32 år. 10 stykker er 40 år eller yngre, 16 er over 60 år.

Sektorfordeling: 45 % av alle styremedlemmene kommer fra UH-sektor, 16 % fra næringslivet, 22 % fra institutt-sektoren og 11 % fra offentlig sektor. Fem personer jobber helt eller delvis i helseforetak/sykehus.

Fordeling innenfor UH-sektor: De 43 foreslåtte medlemmene fra norsk UH-sektor fordeler seg på 13 ulike institusjoner. De med fleste medlemmer er NTNU (8), UiO (7), UiB (5) og UiT (6). Sju medlemmer er fra utenlandske UH-institusjoner.

Fordeling innenfor instituttsektor: Det er i alt 24 foreslåtte medlemmer fra instituttsektoren. Disse fordeler seg på 17 ulike institutter.

Geografisk fordeling: Nordland og Troms/Finnmark har noe overrepresentasjon sett i forhold til fordelingen av FoU-utgifter per fylke, mens Vestfold/Telemark og Møre og Romsdal er underrepresentert (FoU-utgifter benyttes som proxy for forskningsintensitet i fylkene). Åtte av de foreslåtte medlemmene er utenlandske.

Habilitet: For å være beslutningsdyktig må minst halvparten av medlemmene være habile og delta i beslutningen. Foreslått styresammensetning har en bredde som vil ivareta dette.

Spesielle faglige hensyn: Kompetanse på tverrfaglighet, integrasjon av humanistisk og samfunnsvitenskapelige perspektiver og potensialet i digitalisering i er gjennomgående godt ivaretatt.

Samiske perspektiver: Fire kandidater foreslått av Sametinget inngår blant forslagene for hhv. porteføljestyrene for klima og miljø, helse, velferd og utdanning og muliggjørende teknologier. I tillegg foreslås et medlem fra porteføljestyret for samisk samfunn og kultur som medlem i porteføljestyret for forskningssystemet. Det har vært gjennomført konsultasjon med Sametinget, som var enig i administrasjonens forslag.

Samlet vurdering av sammensetningen: Styresystemet skal samlet ivareta hensynet til representativitet langs flere dimensjoner. Administrasjonen vurderer at den foreslåtte sammensetning samlet svarer godt på de generelle kriteriene både når det gjelder fag- og systemkompetanse, men også med geografisk spredning, sektor- og kjønnsbalanse. Styrene kan ikke hver for seg ivareta alle representativitetshensyn, men må samlet settes sammen slik at de i størst mulig grad ivaretar representativitet langs aktuelle dimensjoner.

Med 110-120 styreplasser til disposisjon kan ikke alle hensyn imøtekommes like godt. De rent faglige og kompetansemessige hensynene ivaretas ut fra behovene knyttet til det enkelte styres ansvarsområde, og sammensetningen innebærer en avveining av ulike personers individuelle erfaringer og egenskaper. Det innebærer også at det vil

kreve en bred og samlet vurdering av kompetanse og representativitet dersom styrebehandlingen fører til ønske om å ta enkelte kandidater ut av eller inn i forslaget til et porteføljestyre. Det kan løses i etterkant av møtet med endelig godkjenning av sammensetning av styreleder eller i et nytt møte.

Oppstart for de nye porteføljestyrene og interaksjon mellom styrer

Et oppstartsmøte der samtlige oppnevnte styremedlemmer samles er planlagt til 31. januar. Det blir fellesmøte før lunsj og styrevise møter etter lunsj. I styresak 40/23 anbefalte Styret at administrasjonen utdypet samhandlingen mellom Styret og porteføljestyrene i den nye strukturen. Fellesmøtet blir en anledning for Styrets leder til å formidle noen forventninger til arbeidsform og samhandling, både mellom porteføljestyrene og mellom Styret og porteføljestyrene.

I løpet av vinteren inviteres porteføljestyrelederne til et styremøte for å konkretisere hvordan vi skal oppnå en god og strukturert interaksjon mellom Styret og porteføljestyrene med en saksforberedende administrasjon som bindeledd.

Styret bør bidra i substansielle diskusjoner om mål og retning for hver enkelt portefølje, for eksempel ved at porteføljestyrelederne enkeltvis eller gruppevis møter i Styret. For å belyse og forankre saker av strategisk karakter bredt bør Styret også møte alle porteføljestyrelederne samlet, for eksempel en gang årlig.

Eksempler på sakfelt med behov for god samhandling:

- Forskningsrådets budsjettforslag, strategi og innspill til neste LTP
- Tverrgående utlysninger innenfor utfordringsdrevet forskning
- Vurdering av behov for nye satsinger
- Sektorovergrepene problemstillinger
- Fagutvikling
- Humaniora-perspektiver i utfordringsdrevet forskning
- Samfunnsoppdragene
- Tiltak for å ta forskning i bruk

Administrasjonen vil legge til rette for at Styret og porteføljestyrene får et felles årshjul, slik at man får en planleggingshorisont for felles møter med alle porteføljestyrelederne styrene enkeltvis eller i grupper. Videre vil administrasjonen legge til rette for at porteføljestyrene får diskutert saker og gitt sine innspill til saker der Styret fatter endelig vedtak, samt at Styret får godkjent portefølje- og investeringsplaner.

Ansvar for kjønnsbalanse og mangfold

Forskningsrådet har i dag en målrettet satsing på kjønnsbalanse og mangfold – Balanse+ – med en egen styringsgruppe. Ansvar for kjønnsbalanse og mangfold vil i det nye styresystemet flyttes til Porteføljestyret for forskningssystemet. Det foreslås derfor å avvikle styringsgruppen for Balanse+ etter deres møte i februar hvor det blir fattet beslutninger om tildeling til nye prosjekter etter utlysning med søknadsfrist 15. november.

**Ressursmessige
konsekvenser****Forberedelse /
prosess**

Saken er forberedt av administrasjonen.

Videre saksgang

Oppnevningsbrev sendes ut til medlemmene av de nye porteføljestyrene. De nye porteføljestyrene møtes første gang i januar 2024.

Forslag til vedtak

Styret oppnevner Forskningsrådets porteføljestyrer på bakgrunn av foreslått profil og sammensetning.

Styret vedtar å avvikle styringsgruppen for Balanse+ og overføre ansvaret til porteføljestyret for forskningssystemet.

VEDLEGG

Overordnet statistikk for de foreslåtte medlemmene av nye porteføljestyrer

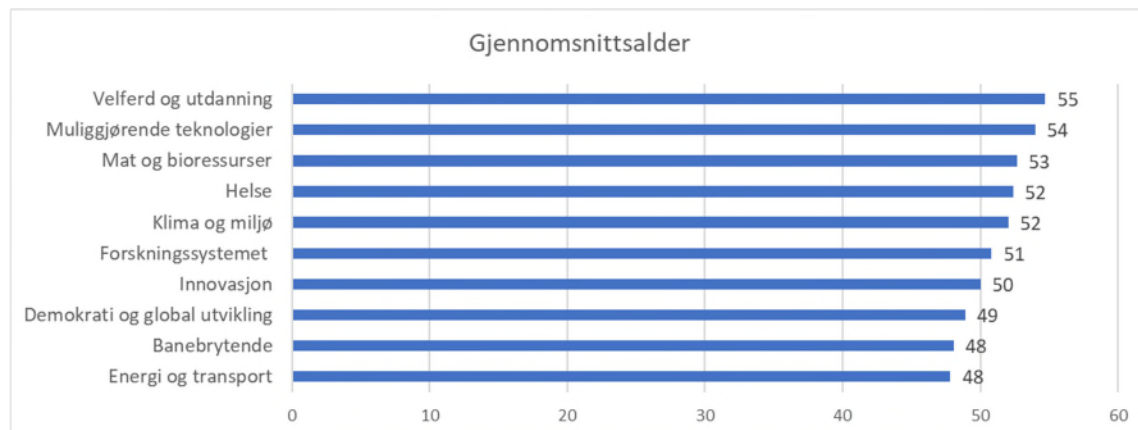
Balanse, fag- og kompetanseprofilen for de 10 porteføljestyrene som skal oppnevnes og som vil ligge til grunn for innspill og sammensetning av styrene framgår av styresak S 53/23.

I det følgende presenteres overordnet statistikk og informasjon knyttet til den samlede foreslåtte styresammensetningen.

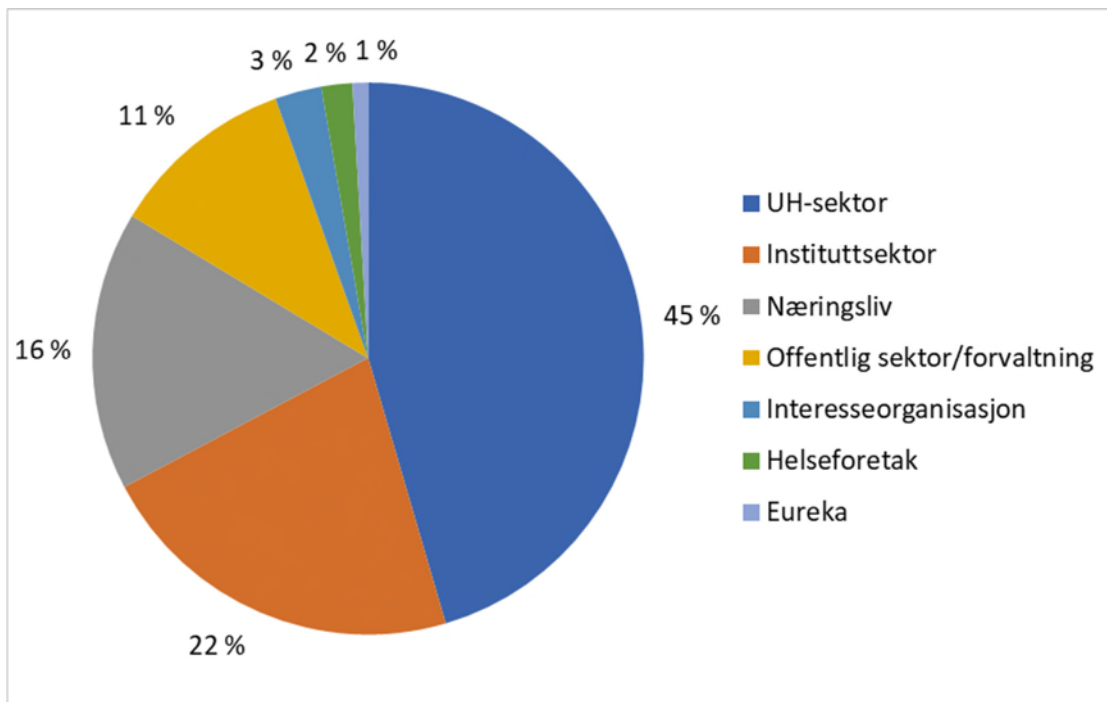
Kjønn og alder:

Kjønnsfordelingen er god med 51 % kvinner og 49 % menn. Gjennomsnittsalderen er 51 år og varierer mellom styrer fra 48 til 55 år. Eldste medlem er 66 og yngste er 32 år. 10 stykker er 40 år eller yngre, 16 er over 60 år.

Antall medlemmer i alderen:		
40 år eller yngre		10
41-50 år		36
51-60 år		48
Over 60 år		16
SUM		110

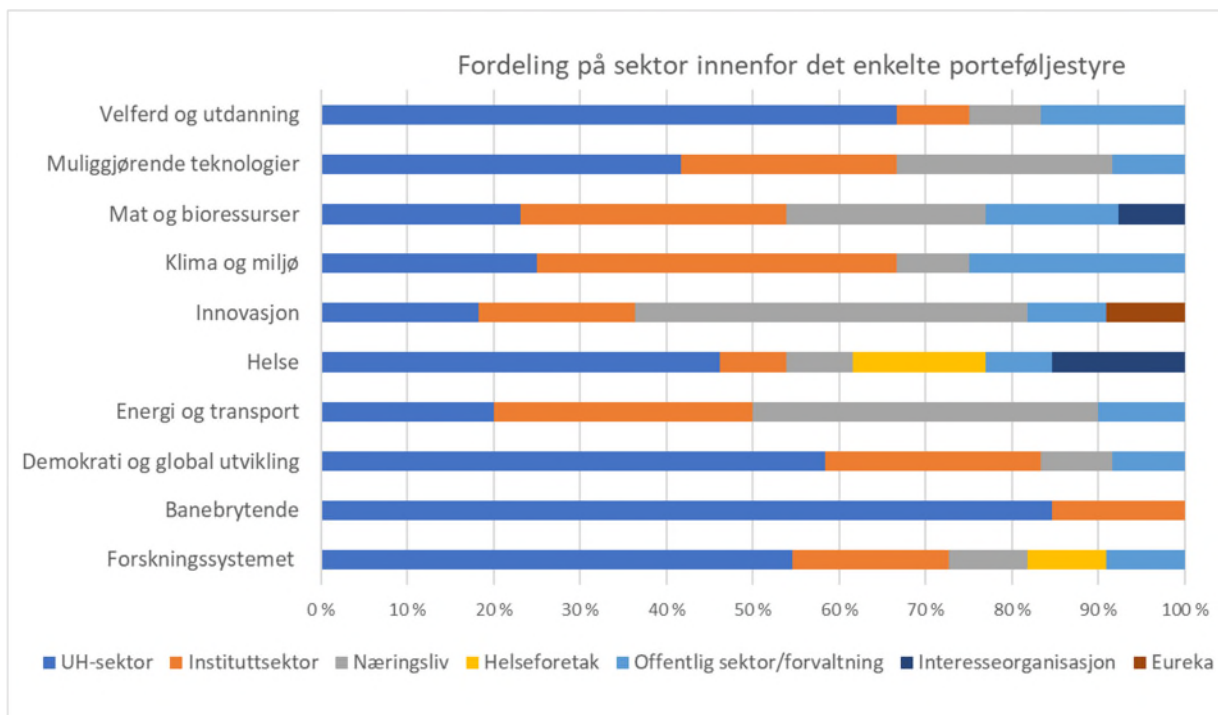
Sektorfordeling:

I styresammensetning kommer 45 % av alle styremedlemmene fra UH-sektor, 22 % fra instituttsektoren, 16 % fra næringslivet og 11 % fra offentlig sektor. Fem personer, fordelt på porteføljestyrene for Helse, Forskningssystemet og Demokrati og utvikling, jobber helt eller delvis i helseforetak/sykehus.

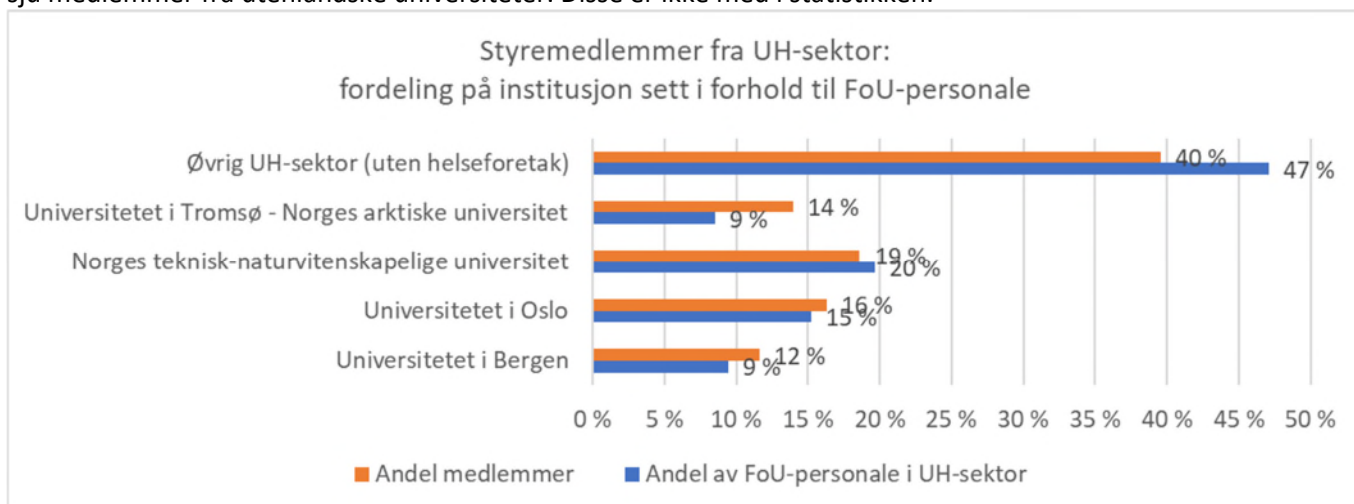
NHO og Virke er klassifisert som *næringsliv* i figuren. Det er i tillegg tre interesseorganisasjoner representert.

Styrene vil ha ulike behov for kompetanse og deltakelse fra ulike sektorer og deler av samfunnet alt etter hvilket ansvarsområde de har. Statistikken viser de foreslåtte medlemmenes sektortilhørighet per i dag, men kamuflerer tidligere arbeidsforhold, bistillinger, styreerfaring, spisskompetanse mm. Ni av styrene har medlemmer fra UH-sektor, instituttsektor, næringsliv og offentlig sektor. For porteføljestyret for banebrytende forskning har alle foreslåtte medlemmer tilhørighet i UH- og instituttsektor.

Fordeling innenfor UH-sektor:

De foreslåtte medlemmene fra norsk UH-sektor fordeler seg på 13 ulike institusjoner. Nedenfor sammenlignes fordelingen av foreslåtte medlemmer fra institusjoner med institusjonenes størrelse målt som andelen institusjonene har av totalt FoU-personale i UH-sektoren. I tillegg er det foreslått sju medlemmer fra utenlandske universiteter. Disse er ikke med i statistikken.

Fordeling innenfor øvrige sektorer:

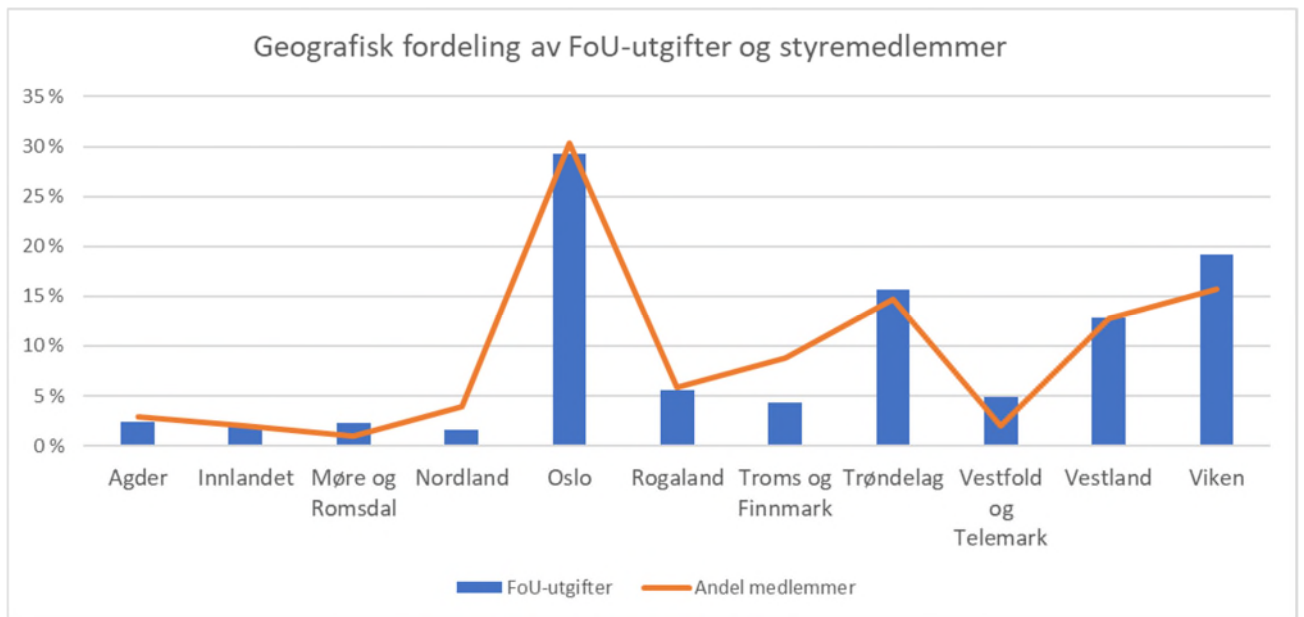
Det er i alt 24 foreslåtte medlemmer fra instituttsektoren, fordelt på 17 institutter.

For næringslivet, interesseorganisasjoner og offentlig sektor er det vanskelig å drøfte om det er god representasjon. Det vil snarere være viktig å få inn styremedlemmer fra disse som kan ivareta nærings-perspektiver og behovene til bestemte deler av offentlig sektor.

Geografisk fordeling:

Den geografiske sammensetning av styrene er nedenfor vist gjennom fordeling på fylker. FoU-utgifter per fylke benyttes som proxy for forskningsintensitet i fylkene. Tanken er at det bør være et

visst samsvar mellom omfanget av forskning som utføres i en region og representasjonen i porteføljestyrene. De foreslåtte styremedlemmenes bosted, og ikke arbeidssted ligger til grunn for figuren og er derfor noe usikre tall.

Spesielle faglige hensyn:

Kompetanse på tverrfaglighet, integrasjon av humanistisk og samfunnsvitenskapelige perspektiver og potensialet i digitalisering i vurderes gjennomgående godt ivaretatt i styrene. I tillegg er samiske perspektiver ivaretatt, jf omtale av konsultasjon med Sametinget i saksnotatet.

Observatører:

Mandatet åpner for at det kan være observatører i porteføljestyrene, primært fra departementer og direktorater. Alle dagens porteføljestyre har en eller flere observatører, og vi forventer det samme i de nye styrene. Departementene er invitert til å foreslå observatører, men ikke alle har svart og antallet observatører er derfor foreløpig ikke klart.

Sak S 79/23

Del 1: Budsjettfordeling 2024

Del 2: Porteføljestyrenes investeringsplaner for 2024-2027

Til Styret	Ansvarlig direktør Jesper W. Simonsen Johan S. Aubell Stig Slipersæter	Saksbehandler Benedicte D. Bosse Hannah G. Heier Yngvild Tømmerberg	Vedlegg <u>Investeringsplaner 2024-2027</u>
Fra Mari Sundli Tveit			

Bakgrunn

Styret skal vedta den samlede fordeling av årets bevilgninger for 2024 på underliggende budsjettporteføljer som gir rammene for det økonomiske handlingsrommet til porteføljestyrene. Styret skal også årlig godkjenne fordelingen av porteføljestyrenes budsjetter på utlysninger slik de er foreslått i investeringsplaner. Disse er forankret i porteføljestyrenes porteføljeplaner, som er det overordnede langsiktige styringsdokumentet for porteføljene og beskriver konkrete mål som skal nås innenfor den enkelte portefølje.

Budsjettfordelingen for 2024 gjelder fordelingen av forventet bevilgning Forskningsrådet får over statsbudsjettet for 2024. Avsetninger, positive og negative, kommer i tillegg og er ikke til disposisjon for omfordeling. Fordelingen av budsjettene gjøres ut fra ny porteføljestruktur som trer i kraft i 2024.

Investeringsplanene er behandlet og vedtatt i dagens 16 porteføljestyre tidligere i høst, og legges frem samlet for godkjenning av Styret. Fra 2024 vil antallet porteføljestyre bli redusert fra 16 til 11. Det vil si at 2024 vil bli et overgangsår hvor noen av porteføljestyrene må forholde seg til flere investeringsplaner. Når vi publiserer investeringsplanene på nettsiden og i oppfølgingen i de nye styrene, vil vi legge til informasjon som klargjør hvilke tiltak som ligger under det enkelte styre.

Flere av planene er justert i etterkant av porteføljestyrenes vedtak som følge av forslag fremmet i statsbudsjettet (Prop. 1 S (2023-2024)). Det kan bli ytterligere endringer som følge av Stortingets behandling av statsbudsjettet og føringer gitt i departementenes tildelingsbrev.

I saken er det et avvik i beløp mellom budsjettfordelingen for 2024 og planlagte utlysninger i investeringsplanene (tabell 2 mot tabell 3). Budsjettfordelingen er fordelingen av årets bevilgninger fra departementene på underliggende budsjettporteføljer. Planlagte utlysninger er hvor mye midler som er planlagt tildelt i løpet av 2024. Flere av Forskningsrådets budsjettporteføljer har store løpende porteføljer og tildeler derfor mindre enn tilgjengelig budsjetttramme. Enkelte budsjettporteføljer har også sykliske tildelingsprosesser uten årlig tildeling, f.eks. senterutlysninger og utlysning av midler til forskningsinfrastruktur. Målet er at årlige utbetalinger skal tilsvare årlig bevilgninger.

Innenfor budsjettfordelingen er det også flere ordninger hvor Forskningsrådet selv ikke gjennomfører utlysninger og søknadsbehandling. Dette gjelder viderefordeling av rammer fra internasjonale satsinger, internasjonale kontingenter, medlemskap og

midler som Forskningsrådet videreformidler uten søknadsbehandling direkte til miljøene (institusjonell støtte og basisbevilgninger til instituttene).

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Styret inviteres til å godkjenne investeringsplanene samlet slik de nå foreligger. Flere av utlysningene for 2024 er varslet og vil bli publisert før jul. For perioden 2025-2027 ønsker vi, når årsrapporten for 2023 foreligger, at Styret kommer med innspill og tidlige signaler slik at porteføljestyrene kan ta med seg føringene inn i utarbeidelse av neste års investeringsplaner (for perioden 2025-2028). Det legges derfor ikke opp til at Styret går inn i den enkelte investeringsplan og formuleringene i dem, men vurderer og godkjenner planene som en helhet.

Styret inviteres i denne saken også til å:

- *Vedta fordelingen av Forskningsrådets budsjett for 2024*
 - *Vedta Forskningsrådets samlede langtidsbudsjett*
-

Hovedpunkter

Del 1: Budsjettfordeling 2024

Det fremmes her forslag til budsjettfordeling for 2024. Fordelingen tar utgangspunkt i regjeringens forslag til statsbudsjett (Prop. 1 S (2023-2024)) og andre signaler fra departementene. Vi gjør oppmerksom på at det kan komme endringer som ikke er innarbeidet i denne saken som følge av behandlingen i Stortinget og føringer i tildelingsbrev.

Foreslått fordeling for 2024 har samme prinsipper for fordeling som ble gjort av Styret i fordelingen av revidert nasjonalbudsjett for 2023 (RNB).

Omlegging av kapittel og post-struktur for tilskuddsfinansiering gjennom Forskningsrådet

Det er i forslag til budsjett 2024 lagt inn en betydelig forenkling av kapittel og poststrukturen som Forskningsrådets bevilgninger går gjennom, fra 59 forskjellige poster i 2023 til 25 i 2024. Dette medfører aggregering og gjør det krevende å sammenligne 2024 med tidligere år.

Den største endringen skjer under Kunnskapsdepartementet som slår sammen kap. post 285.53 og 285.54 til en ny kap. post 285.51. Bevilgningen over posten skal støtte forskning med høy relevans og kvalitet på områder som regjeringen prioriterer, og skal bidra til å oppnå målene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Inkludert i det er forskning- og datainfrastruktur av nasjonal strategisk interesse og støtte til internasjonale forskningssamarbeid. Posten finansierer mange ulike satsinger, og KD varslar at de vil gjennomgå posten med mål om å rydde i hva som finansieres over posten, og samtidig revidere prinsippene for fordelingen på posten. Dette kommer de tilbake til i arbeid med budsjett for 2025. Øvrige sammenslåinger håndteres i hovedsak uten større utfordringer.

Samlet ramme til Forskningsrådet

Antatt budsjett 2024 til Forskningsrådet fra departementene er på 11,026 mrd. kroner. Korrigert for tekniske endringer er dette en *nominell* vekst med 526 mill. kroner sammenlignet med årets budsjett 2023.

Prinsipper for fordeling

Fordelingen av budsjettet følger et sett prinsipper, med noen unntak. Det foreslås å legge fordelingen av priskompensasjonen i revidert nasjonalbudsjett 2023 til grunn før budsjett 2024 fordeles da vi vurderer det som en varig nivåheving grunnet høy lønns- og prisvekst.

Prinsippene blir da som følger:

1. Øremerket økning eller kutt tildeles spesifisert budsjettportefølje
2. Priskompensasjon fra revidert nasjonalbudsjett 2023 videreføres slik det ble vedtatt i S 65/23
3. Øvrige midler fordeles basert på Forskningsrådets satsingsforslag for 2024, med nødvendige justeringer og ihht. prinsipper for fordeling av departementsinntekter, men med noen unntak for å hensynta departementenes prioriteringer.

Pro rata fordeling basert på budsjett legges til grunn der satsingsforslaget ikke er relevant.

All vekst og reduksjon i budsjettene er oppgitt i nominelle kroner.

Tabell 1 – Budsjettfordeling per departement

Mill. kroner

Departement	Årets budsjett 2023 inkl. flytting	RNB 2023	Årets budsjett 2024	Endring årets- budsjett 2023- 2024	Endring %
AID	168,0	4,1	172,7	4,7	2,7 %
BFD	42,1	0,9	50,8	8,7	20,7 %
FD	22,2	0,0	22,0	-0,2	-0,9 %
FIN	40,8	0,3	40,7	-0,1	-0,1 %
HOD	381,2	8,1	413,1	31,9	8,4 %
JD	61,4	1,3	69,1	7,7	12,5 %
KD	5 057,5	107,7	5 368,9	311,4	6,2 %
KDD	206,7	4,5	214,9	8,2	4,0 %
KLD	627,5	11,9	651,1	23,6	3,8 %
KUD	31,2	0,6	32,2	1,0	3,1 %
LMD	391,7	11,4	391,9	0,2	0,0 %
NFD	2 154,7	46,0	2 277,0	122,3	5,7 %
OED	943,9	0,0	934,2	-9,7	-1,0 %
SD	107,4	3,0	113,3	5,9	5,5 %
UD	263,9	0,0	274,5	10,7	4,1 %
Total	10 500,2	199,8	11 026,4	526,2	5,0 %

Kunnskapsdepartementet (KD)

Kap. post 285.51: Kunnskapsdepartementet som slår sammen kap. post 285.53 og 285.54 til en ny kap. post 285.51. Posten får også overført 38,8 mill. kroner fra 288.21.

Bevilgningen over kap. posten skal støtte forskning med høy relevans og kvalitet på områder som regjeringen prioriterer, og skal bidra til å oppnå målene i langtidsplanen for forskning og høyere utdanning. Inkludert i det er forskning- og datainfrastruktur av nasjonal strategisk interesse og støtte til internasjonale forsknings samarbeid.

Posten gis en vekst på 274,5 mill. kroner sammenlignet mot årets budsjett på de samme postene. Mye av midlene øremerkes i Prop 1 S:

- Totalt foreslås det 153,3 mill. kroner ny satsing på kunstig intelligens (KI), inkludert i finansieringen er 40 mill. kroner ifm. nedjustering av finansieringsbehovet til Arven etter Nansen,
- Det er satt av 103,7 mill. kroner til ny satsing som skal finansiere FOU-prosjekter forankret i behovene til de kommunale helse- og omsorgstjenestene
- Det øremerkes 2,3 mill. kroner i vekst til internasjonale partnerskap for fremragende utdanning, forskning og innovasjon

Gjenstående frihetsgrad på 55,156 mill. kroner foreslås fordelt til styret for Forskningssystemet og internasjonalisering som en egen post øremerket internasjonalt samarbeid. Det nye styret for forskningssystemet og internasjonalisering må ha et virkemiddel for å understøtte Forskningsrådets strategiske ambisjoner knyttet til internasjonalt samarbeid, og muligheter for norske forskningsaktører.

Posten skal brukes til å realisere Forskningsrådets bruk av nye strategiske samarbeidsformer internasjonalt bl.a. med andre lands forskningsråd.

Denne posten vil også ha en viktig funksjon med å forsterke porteføljenes internasjonale satsinger, bidra til å tette hull hvor satsinger ikke naturlig treffer porteføljene, og/eller raskt kunne støtte viktige forskningspolitiske initiativer.

Det nye porteføljestyret for forskningssystemet skal etablere regler for bruk av posten, og administrasjonen bevilger iht. dette. Midlene satt av kan også kombineres med midler satt av til internasjonalt samarbeid i de enkelte porteføljene.

Kap. post 285.52: Posten økes med 11,5 mill. kroner sammenlignet med årets budsjett 2023. Kilden tildeles en prisjustering på 373 000 kroner (5,95 %) for 2023 og 2024. Øvrig økning foreslås tildelt Fri prosjektstøtte.

KDs øvrige poster har øremerket vekst og kutt.

Arbeids- og inkluderingsdepartementet (AID)

Veksten utover RNB foreslås til å støtte samfunnsoppdraget *Inkludere barn og unge* i henhold til satsingsforslaget 2024. Det flyttes også 24,4 mill. kroner til Energidepartementets budsjett (ED) til forskning på helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten.

Barne- og familiedepartementet (BFD)

Departementet har en øremerket vekst på 6 mill. kroner til samfunnsoppdraget *Inkludere barn og unge*. Øvrig prisjustering fordeles etter RNB som prioriterte 0,5 mill. kroner til Helse, og deretter i henhold til satsingsforslaget for 2024 som gir ytterligere forsterkning av samfunnsoppdraget *Inkludere barn og unge*.

Forsvarsdepartementet (FD)

Departementet samler all finansiering på kap. post 1700.52 fra 2024. Tildelingen i 2024 inkluderer en øremerket vekst til prosjektetableringsstøtte til Horisont Europa på 0,4 mill. kroner og et kutt mot IKT-forskningen på 0,5 mill. kroner.

Finansdepartementet (FIN)

Departementet øremerker en vekst til Finansmarkedsfondet på 0,5 mill. kroner. Øvrig prisjustering foreslås lagt til budsjettporteføljen for Velferd og utdanning til forsterkning av Forskning om makroøkonomiske utfordringer i tråd med satsingsforslaget for 2024.

Energidepartementet (ED)

Det flyttes 24,4 mill. kroner fra AID til ED til forskning på helse, miljø og sikkerhet i petroleumsvirksomheten. Utover flyttingen kutter departementet 4,4 mill. kroner til Petroleum på vei mot nullutslippssamfunnet, midlene er foreslått forholdsmessig fordelt på underliggende budsjettformål.

Departementet kutter 14,8 mill. kroner til ny klimavennlig teknologi, vi har da lagt til grunn at 74 mill. kroner av kap. posten går til Gassnova SF. Kuttet foreslås fordelt forholdsmessig på underliggende budsjettformål.

Kartlegging av sjøfugl (SEAPOPOP) får en øremerket vekst på 9 mill. kroner.

Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Departementet har foreslått 10 mill. kroner til en satsing på implementeringsforskning midlene legges til budsjettporteføljen for Helse. Grunnet likviditetssituasjonen på HODs

kap. 780.50 foreslår vi å avvike fra satsingsforslaget og fordele resten av veksten på HODs prioriterte områder også under budsjettporteføljen for Helse.

Justisdepartementet (JD)

Det foreslås å følge opp satsingsforslaget på samfunnssikkerhet og fordeler veksten utover RNB mot dette formålet. Det gir en vekst både til budsjettporteføljen for Muliggjørende teknologier og Demokrati og global utvikling.

Kommunal- og distriktsdepartementet (KDD)

Departementet har flere sammenslåinger av kap. poster som gjør sammenligningen mot 2023 krevende. Departementet skal også deles, og deler av bevilgningene skal over til Digitaliserings- og forvaltningsdepartementet. Det er forventet at deler av bevilgningen fra KDD til Forskningsrådet flyttes til det nye departementet, vi har på nåværende tidspunkt ikke fått noe informasjon om praktiske forhold rundt flyttingen.

I Nominelt er det en økning mot 2023 på anslagsvis 7,5 mill. kroner, det inkluderer en reduksjon på 1,3 mill. kroner ifm. at handlingsplan mot antisemittisme 2021-2023 er ferdig. Noe av veksten øremerkes IKT forskning under budsjettporteføljen for Muliggjørende teknologier, øvrig vekst fordeles etter fordelingen vedtatt i RNB og i henhold til satsingsforslaget for 2024.

Klima- og miljødepartementet (KLD)

Fordelingen fra RNB legges til grunn for fordelingen av uspesifisert vekst. Priskompensasjonen fra RNB prioriteres, øvrig vekst legges til satsingsforslaget på Bærekraftig areal og naturforvaltning.

Departementet flytter 1,5 kroner fra maritim forskning til KDs kap. post 285.55 som er virksomhetskostnader.

Kulturdepartementet (KUD)

Prisjusteringen fordeles etter forslaget i RNB 2023. Resterende vekst til fordeling foreslås til kultur- og medieforskning. Beløpet er såpass lav at det ikke foreslås å følge satsingsforslaget om å starte en ny finansiering fra KUD mot samfunnsoppdraget Inkludere barn og unge.

Landbruks- og matdepartementet (LMD)

Departementet kutter til forskningsinnsatsen med 12,9 mill. kroner. Etter flere år med kutt foreslås det at innsatsen fra departementet sentreres mot departementets kjerneområder og da budsjettporteføljen Mat og bioressurser. Tiltaket vil begrense finansieringen fra departementet til flere områder, men vil skjerme departements mest nærliggende formål.

Nærings- og fiskeridepartementet (NFD)

Fra næringsministeren øker finansieringen over kap. post 920.50 betydelig i 2024. Det øremerkes vekst til de teknisk-industrielle instituttene inkludert en flytting av grunnbevilgningen til IFE. Det foreslås en øremerking på 5 mill. kroner til oppfølging av regjeringens mineralstrategi. Teknologirådet får også en øremerket vekst.

Øvrig vekst på til sammen 77,5 mill. kroner er foreslått fordelt til næringsrettet forskning i tråd med signaler fra departementet og Forskningsrådets satsingsforslag. Satsingen på Grønn plattform foreslås videreført på samme nivå som i 2023, med 205 mill. kroner.

Fra fiskeriministerens kap. post 920.51 er veksten øremerket.

Samferdselsdepartementet (SD)

Det foreslås å opprettholde veksten fordelt i RNB, ytterligere vekst foreslås fordelt etter prioritert satsingsforslag til transportforskning.

Utenriksdepartementet (UD)

Det er vekst fra UD både over kap. post 118.50 og over kap. post 161.50. Veksten følger satsingsforslaget og legges til budsjettporteføljen for Demokrat og global utvikling.

Tabell 2 – Budsjettfordeling per porteføljestyre

Mill. kroner

Porteføljestyre	Årets budsjett 2023 inkl.		Årets budsjett 2024	Endring årets-årets	
	Flytting	RNB 2023		Endring	Endring %
Adm.dir-fullmakt	1 868,6	29,1	1 925,5	56,9	3,0 %
Annet	3,3	0,0	3,2	-0,1	-3,0 %
Banebrytende forskning	1 577,6	12,0	1 589,6	11,9	0,8 %
Bevilgningsutvalg	15,6	0,0	15,6	0,0	0,0 %
Demokrati og global utv.	379,0	2,1	390,8	11,8	3,1 %
Energi og transport	1 372,9	7,2	1 363,9	-9,0	-0,7 %
Forskningssystemet	1 145,8	0,6	1 201,0	55,1	4,8 %
Helse	486,3	9,6	623,4	137,1	28,2 %
Innovasjon	1 381,8	18,0	1 465,8	84,0	6,1 %
Klima og miljø	529,4	12,7	506,4	-23,0	-4,4 %
Mat og bioressurser	440,8	12,4	445,4	4,7	1,1 %
Muliggjørende tekn.	668,8	85,6	829,7	160,9	24,1 %
Samisk forskning	13,5	0,1	13,6	0,1	0,7 %
Velferd og utdanning	616,8	10,4	652,4	35,6	5,8 %
Total	10 500,2	199,8	11 026,4	526,2	5,0 %

Nysalderingen fra 2023

Forskningsrådet fikk i nysalderingen for 2022 bevilget 1,64 mrd. kroner som skulle brukes til å vesentlig redusere negative avsetninger på Kunnskapsdepartementets kapittel og poster under kap. 285, og for å unngå en kraftig reduksjon i planlagte utlysninger. Midlene bevilget over 285.52 og 285.54 på hhv. 670 og 240 mill. kroner ble fordelt til Fri prosjektstøtte og Forskningsinfrastruktur.

I nysalderingen ble det bevilget 730 mill. kroner over 285.53. Av de er 322,3 mill. kroner disponert til IKTPLUSS og LIKESTILLING med hhv. 312,3 og 10 mill. kroner. Summen står i samsvar med tidligere styrevedtatte overbevilgninger til Fri prosjektstøtte og Forskningsinfrastruktur som var belastet 285.53, som senere er reversert i dialog med departementet og vedtatt av Forskningsrådets interimsstyre.

Øvrige 407,7 mill. kroner ble ikke allokert på daværende tidspunkt av to årsaker:

1. KD hadde en pågående prosess med bruken av 285.53 og det var ønskelig å avvente ferdigstillingen av den prosessen før midlene ble fordelt.

2. Det var stor risiko for at 285.53 ville bli negativ ved utgangen av 2024/2025 med de prognosene som forelå, ved å ikke fordele midlene sikret man en likviditetsbuffer på kap. posten.

KD har i statsbudsjettet for 2024 foreslått å slå sammen 285.53 og 285.54 til en ny kap. post 285.51, og skjøvet gjennomgangen av den nye posten og mulige omfordelinger til tidligst 2025. Det er derfor ikke lenger noen hindring til at midlene ikke skal fordeles. Samtidig er det ikke lenger en risiko for at kap. posten blir negativ grunnet sammenslåingen av 285.53 og 54, vekst i RNB og foreslått vekst i 2024 budsjettet. Vi foreslår derfor å fordele nysalderingen etter begrunnelsen som var lagt til grunn, dvs. redusere negative avsetninger:

- SFI-ordningen går med underskudd grunnet tidligere styrevedtatte tildelinger utover tilgjengelig budsjett til en estimert kostnad på 405 mill. kroner. Ordningen finansieres i sin helhet av kap. post 285.53 i 2023. Det er redusert planlagte utlysninger, men det foreslås å dekke opp underskuddet med resterende beløp fra nysalderingen. Forslaget vil ha liten likviditetseffekt siden ordningen allerede er negativ og foreslåtte planer burde opprettholdes.

Fordelingen av nysalderingen gjøres på overført budsjett og ikke årets budsjett og er derfor ikke inkludert i tabellene over budsjettfordelingen for 2024.

Del 2: Porteføljestyrenes investeringsplaner for 2024-2027

Investeringsplanene beskriver hvordan porteføljeplanene vil bli operasjonalisert, gjennom prioriteringer innenfor porteføljestyrets disponible budsjett, planer for utlysninger og andre tiltak som bidrar til å nå Forskningsrådets mål. Planene bygger på analyser av porteføljene og diskusjoner i porteføljestyrene og uttrykker behovene for investeringer etter porteføljestyrenes beste vurdering. I denne saken vises det til planlagte utlysninger i 2024, mens planlagte utlysninger for 2025-2027 finnes i vedlagte investeringsplaner ([Investeringsplaner 2024-2027](#)).

Porteføljestyrenes ansvar: er å se til at den enkelte investeringsplan er i tråd med porteføljeplanen og tildelte budsjett. De beslutter fordelingen av budsjettet mellom temaer i porteføljen, strategisk bruk av søknadstyper og samspillet mellom nasjonale og internasjonale finansieringskilder innenfor porteføljeområdet. samt følger opp øremerkede føringer fra departementer. Porteføljestyrene vedtar investeringsplanen.

Oppfølging av Forskningsrådets målbilde

Langtidsplan for forskning og høyere utdanning (LTP) og Forskningsrådets strategi er retningsgivende for Forskningsrådets porteføljestyre. Samlet sett dekker investeringsplanene de tre målene i LTP og i Forskningsrådets strategi på en god måte.

- Det er etablert en arbeidsdeling mellom noen av porteføljestyrene slik at ikke alle har fokus på alle målene.
- Mange porteføljestyre ser de tre målene i sammenheng på sine områder. Det er for eksempel behov for grensesprengende forskning for å utløse både omstilling i næringsliv og bærekraftig utvikling.

- Bærekraftig utvikling er et viktig mål for de fleste porteføljestyrene. I tillegg vil mange arbeide for at alle investeringer har en bærekraftsdimensjon uavhengig av om det er hovedintensjonen med midlene.

Forskningsrådets utlyste midler per portefølje for 2024

Som tidligere nevnt er investeringsplanene basert på dagens styrestruktur med 16 porteføljestyre. I tillegg er ordninger under Styret lagt inn i tabellen under, for å vise totalbildet av utlysninger.

Tabell 3 Porteføljestyrene planlagte utlysninger for 2024

Mill. kroner

Porteføljestyre	Utlyningsbeløp
Andre (Oppdrag, felles med andre aktører, etc.)	24,3
Demokrati, styring og fornyelse	160,7
Energi, transport og lavutslipp	658,0
Global utvikling og internasjonale relasjoner	291,0
Hav	520,5
Helse	275,6
Humaniora og samfunnsvitenskap	277,0
Industri og tjenestenæringer	793,0
Klima- og polarforskning	208,1
Landbasert mat, miljø og bioressurser	271,0
Livsvitenskap	363,5
Muliggjørende teknologier	745,0
Naturvitenskap og teknologi	272,5
Petroleum	265,0
Samisk	14,0
Styret	1 019,6
Utdanning og kompetanse	184,0
Velferd, kultur og samfunn	235,7
Total	6 578,5

Bruk av søknadstyper i investeringsplanene

Gjennom strategisk bruk av søknadstyper, balanseres investeringene mellom grunnforskning, anvendt forskning, utviklingsarbeid, forskningsbasert innovasjon og kommersialisering. Porteføljestyrene planlegger for et bredt spekter av utlysninger nasjonalt og internasjonalt for å nå målene beskrevet i porteføljepanene.

Tabell 4 Planlagte utlysninger fordelt på søknadstyper

Søknadstype	Utlisningsbeløp
Flere søknadstyper	12,5
Forskerprosjekt	1 974,8
Forskningssenter	768,0
Innovasjonsprosjekt	1 189,7
Internasjonale fellesutlysninger	585,8
Kommersialiseringsprosjekt	255,0
Kompetanse og samarbeidsprosjekt	1 236,5
Koordinerings- og støtteaktivitet	215,2
KSF-satsingen	104,0
KI-satsing	237,0
Total	6 578,5

Som nevnt innledningsvis så er det et avvik i beløp mellom budsjettfordelingen for 2024 og planlagte utlysninger i investeringsplanene (tabell 2 mot tabell 3). Dette skyldes at flere av Forskningsrådets budsjettporteføljer har store løpende porteføljer og tildeler derfor mindre enn tilgjengelig budsjetttramme. Enkelte budsjettporteføljer har også sykliske tildelingsprosesser som ikke har årlig tildeling som senterutlysninger og utlysning av midler til forskningsinfrastruktur. Innenfor budsjettfordelingen er det også flere ordninger hvor Forskningsrådet selv ikke gjennomfører utlysninger og søknadsbehandling som viderefordeling av rammer fra internasjonale satsinger, internasjonale kontingenter, medlemskap eller midler som Forskningsrådet viderefremidler uten søknadsbehandling direkte til miljøene (institusjonell støtte og basisbevilgninger til instituttene).

Det planlegges å lyse ut om lag 6,58 mrd. kroner i 2024.

Fordelingen mellom de ulike søknadstypene varierer årlig. I denne oversikten er ordninger som i dag ligger under Styret, men som fra 2024 vil flyttes til porteføljestyrene, tatt med (det gjelder bl.a. SFI, offentlig- og nærings ph.d., forskerskoler mm). Foreløpig er det ikke lagt inn søknadstyper for satsingene på KI og KSF.

Noen sentrale observasjoner:

- Forskerprosjekter er den søknadstypen flest porteføljestyre benytter (15 av 16 porteføljestyre).
- De tre fagporteføljestyrene benytter nesten utelukkende forskerprosjekter, noe som er naturlig gitt at de forvalter budsjettformålet for banebrytende forskning. Kommersialisering benyttes kun av porteføljestyret for Industri og tjenestenæringer.
- Kompetanse- og samarbeidsprosjekter benyttes av ti porteføljestyre.
- I 2024 planlegges en utlysning av 768 mill. kroner til sentre for forskningsdrevet innovasjon.
- I 2024 planlegges det å lyse ut til sammen 1189,7 mill. kroner til prosjekter for næringslivet (innovasjonsprosjekter, pilot, offentlig ph.d. og nærings ph.d.), av ni porteføljestyre.

- Totalt 585,8 mill. kroner planlegges til ulike internasjonale fellesutlysninger. Dette er ulike partnerskap under Horisont Europa, NordForsk utlysninger, samarbeid med konkrete land etc

Samarbeid mellom porteføljestyrene

Investeringsplanene er et godt verktøy for å utvikle konkret samarbeid. Samarbeidet kan være gjennom koordinering på strategisk nivå om planer, tiltak og kommunikasjon, samt felles utlysninger og samfinansiering av utlysninger som går på tvers av porteføljestyrenes ansvarsområder. To eksempler på samarbeid er utlysningene:

- *Arealer under press*, som skal utvikle kunnskap for helhetlig og bærekraftig bruk og vern, sameksistens og forvaltning av arealer og naturressurser i Norge. Utlysningen er et samarbeid mellom fem porteføljestyre.
- *Mat, miljø, klima og folkehelse* skal gå til forskning som tar for seg sammenhengene mellom mat, miljø, klima og helse på en helhetlig måte. Utlysningen er et samarbeid mellom fire porteføljestyre.

Det er etablert godt samarbeid mellom flere av porteføljestyrene om utlysninger og satsinger, men det er fortsatt mulig å forbedre dette. Samarbeid mellom porteføljestyre og styrenivåene følges opp i ny styrestruktur.

Tverrfaglighet løftes frem som en prioritering i de fleste investeringsplanene, mens styrking av humaniora (jf. LTP) kunne i enda større grad vært fremhevet.

Oppfølging av samfunnsoppdragene

Det planlegges å lyse ut midler til:

- *Bærekraftig fôr til husdyr i systemperspektiv* til prosjekter som utvikler kunnskap om fôr til husdyr sett i et helhetlig ressurs- og forvaltningsperspektiv.
- En kunnskapsoppsummering om fôr i landbruket.
- *Forskning på effekter av tiltak for økt kvalitet i barnehage, skole og videregående opplæring*. Dette skal være prosjekter der forskermiljøer søker i nært samarbeid med barnehage/skoleeier.
- *Kompetanse for arbeidslivet bl.a om betydningen av kompetanse gjennom hele yrkeslivet, kompetansegapet i arbeidsmarkedet, sammenhengen mellom helse, kompetanse og ferdigheter, lokal variasjon og utdanningenes evne til å møte nåværende og fremtidige kompetansebehov.*

Ordninger under Styret

For ordninger som i dag ligger under Styret, og som vil flyttes til et av porteføljestyrene, foreligger det ikke investeringsplaner i dag. Det er lyst ut 1300 mill. kr til Forskningsinfrastruktur med søknadsfrist i november 2023, og med budsjettvirkning fra 2025. Det lyses ut midler til senterordningen SFI i 2024. Neste utlysning av SFF er planlagt å komme i 2025 og med tildeling mot slutten av 2027.

Investeringsplanene er treårige

Investeringsplanene er treårige, der første år er detaljert og har vært gjenstand for mye arbeid både i administrasjonen og porteføljestyrene, mens år 2 og år 3 i større grad er retningsgivende. Når Styret godkjenner investeringsplanene, kan Styret også gi signaler om endringer i profilen på planene. Dette er først og fremst når det gjelder år 2

og år 3. Mer systematisk kan slike tilbakemeldinger gis ved årsrapporteringen og på grunnlag av en helhetlig analyse. Administrasjonen vil legge til rette for det.

Styret kan be porteføljestyrene vurdere om man kan ta hensyn til særskilte forhold også i år 1, men det er mye som allerede er bundet og publisert i utlysninger og derfor ikke kan endres. Aktuelle tema som kan løftes i denne saken er å oppfordre porteføljestyrene til å vurdere økt bruk av offentlig sektor-phd og nærings-phd, siden dette vil bygge innovasjonsevne gjennom veldig gode, men underfinansierte ordninger. Man kan også be porteføljestyrene og administrasjonen vurdere om KI kan vektlegges i årets utlysninger på de ulike porteføljeområdene.

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser

Forskningsrådets tilskudsforvaltning har vært gjennom noen turbulente år. Dette er nå over. Estimaten som er beregnet med forelagte planer, viser at det kun er én kap.post som er negativ i 2024 og med et synkende beløp (mindre negativt). Dette er innenfor fullmakten gitt Forskningsrådet i Prop 1 S og avklart med departementene. Det er ikke risiko knyttet til denne saken.

Forberedelse / prosess

Saken er forberedt av administrasjonen. Det har vært dialog med enkelte departementer.

Videre saksgang

Budsjettet for 2024 vedtas fordelt av Styret i henhold til saksframlegget. Justeringer som følger av budsjettforlik i Stortinget og spesifiseringer i tildelingsbrev gjennomføres på administrerende direktørs fullmakt.

Forslag til vedtak

- *Styret godkjenner fordelingen på budsjettporteføljer og styrer for 2024. Eventuelle endringer som følge av Styrets behandling innarbeides i den endelige budsjettfordelingen.*
- *Administrerende direktør gis fullmakt til å justere budsjettfordeling 2024 på grunnlag av Stortingets endelige budsjettbehandling og tildelingsbrev fra departementene. Fullmakten gis under forutsetning av at det ikke skjer vesentlige endringer i Stortingets endelige budsjettvedtak eller i tildelingsbrev.*
- *Administrerende direktør gis fullmakt til å justere fordelingen mellom underliggende formål innenfor budsjettporteføljene innenfor de tildelte rammer, i samsvar med føringer fra det enkelte departement.*
- *Ufordelte midler fra nysalderingen 2022 (407,7 mill. kroner) fordeles til SFI-ordningen for å dekke opp tidligere overbevilgninger*
- *Styret godkjenner investeringsplanene med de innspill som kom i møtet*

Sak S 80: «KI for tillit og bærekraft» - KI-milliardens ramme og retning

Til
Styret

Ansvarlig Direktør
Anne Kjersti Fahlvik

Saksbehandler
Hilde Erlandsen

Vedlegg
1. Kort om innspillene
2. Ekspertgruppens første
rapport

Fra
Adm.direktør

Bakgrunn

I september lanserte regjeringen ny forsknings- og innovasjonssatsing på «fremtidens databehandling: Kunstig intelligens, digital sikkerhet og samfunnskonsekvenser av teknologiutviklingen». Satsingen skal være «på minst 1 mrd. kroner over fem år» (2024-28) og ha tre hovedspor:

- Forskning om konsekvenser av kunstig intelligens og annen digital teknologi for samfunnet. Sentrale temaer vil være demokrati, tillit, etikk, økonomi, rettsikkerhet, lovreguleringer, personvern, undervisning, læring, kunst og kultur.
- Digitale teknologier som forskningsområde i seg selv, altså forskning på blant annet kunstig intelligens, digital sikkerhet, neste generasjons IKT, nye sensorer og kvanteteknologi.
- Forskning på hvordan digitale teknologier kan brukes til innovasjon i næringslivet og offentlig sektor og hvordan kunstig intelligens kan brukes i forskningen på mange ulike fagområder.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Styret er tidligere informert om oppdraget. Saken i dette møtet er to-delt. I seminardelen vil styret bli informert om det pågående arbeidet av administrasjonen og få innlegg bl.a. fra Forskningsrådets ekspertgruppe for KI og fra vinner av innovasjonsprisen 2023, transportselskapet Ruter. Styret bes i saksbehandlingdelen av møtet å gi innspill og tilslutning til ramme, retning og først fase av satsingen.

Hovedpunkter

Ramme og startpunkt

KI-satsingen er gitt som oppdrag fra Kunnskapsdepartementet (KD) til Forskningsrådet. Føringene er få, og tydelige; varige fotavtrykk forventes, milliarden er sektorovergripende og kommer *i tillegg til* sektordepartementenes KI-innsats, og infrastruktur er ikke omfattet av satsingen. KD melder også at KI-milliarden er del av en større satsing fra regjeringen, og vil sees i sammenheng med ny Digitaliseringsstrategi, mulig større infrastrukturinvesteringer, lov- og reguleringsutvikling i EU m.m.

Forskningsrådet er i løpende dialog med KD, og er gitt stor handlefrihet innenfor hovedsporene, føringene og for tempo i investeringene. Med dette følger et stort ansvar overfor oppdragsgiver, samfunnet, FoU-institusjonene, næringsliv og offentlig sektor. Det blir viktig å balansere fart og implementering med innsikt og forankring for å sikre varige fotavtrykk av KI-milliarden.

Arbeidstittel på satsingen er *KI for tillit og bærekraft*. KI vil ha gjennomgripende effekt på individ, samfunn, forskning og innovasjon, næringsliv m.m. KI må derfor utvikles, forstås og brukes tillitsfullt og bærekraftig, sosialt, miljømessig og økonomisk. Tillit og bærekraft er norsk identitet og merkevare, og gir en ramme og verdier å ivareta gjennom i KI-milliarden.

Forskningsrådets porteføljestyrer har til nå hatt varierende oppmerksomhet på KI. Innenfor porteføljene helse, transport, muliggjørende teknologier og næringsarenaer er det KI-aktivitet av omfang, og også planer fremover. Men KI endrer forsknings- og innovasjonsprosessene på alle områder, og har effekter og endringer for bredden av aktører, fag, domer og samfunnsfelt. Styrene må være pådriver for at aktører, miljøer og felt er rede for effektene og mulighetene KI bringer. At KI-milliarden er *et tillegg* til sektordepartementenes, og dermed bredden av porteføljenes, KI-innsats, er et viktig signal til styrene.

Det innledende arbeidet

Administrasjonens tverrfaglige KI-prosjektgruppe samarbeider med ledelsen i ekstern dialog og for underlaget og innholdet i satsingen gjennom:

- Løpende dialog med KD.
- Datafangst, analyser og kunnskapsinnhenting (vil presenteres i møtet)
- Lytte inn interessenter gjennom tre innspillmøter, nær 120 skriftlige høringsinnspill (vedlegg 1), ulike møtearenaer, bilaterale møter m.m.
- En hurtigarbeidende ekspertgruppe opprettet av administrasjonen (vedlegg 2).

Det er nå grunnlag for å sette i gang satsingen med investeringer og aktivitet første halvår 2024. Administrasjonen vil i møtet orientere om faglige og retningsmessige hovedtrekk fra analyser og innspill, og ekspertgruppens leder vil presentere gruppens arbeid.

Bredden av muligheter, utfordringer, behov og eventuell spissing krever ytterligere analyser, dialog og prioriteringer før neste investeringsfase, og dette vil løpe parallelt med å igangsette aktiviteter første halvår. Arbeidet viser at ulike aktører, fag og disipliner, teknologi- og anvendelsesområder og porteføljer har spenn i KI-aktivitet, modenhet, behov og potensial.

Det er allikevel områder som gjennomgående nå peker seg ut:

- *Behovet for kapasitet, kompetanseløft og kompetanseutvikling*
 - I all utdanning og forskning, og i bredden av fag og disipliner
 - I bredden av næringsliv og i offentlig sektor
 - I den spisse enden av KI-teknologiene
 - For bruk og effekter av KI, generelt og i ulike domener
 - For tillit og ansvarlig bruk av KI, inkl. juridiske og etiske rammer, både generelt og i ulike domener
- *Behovet for samarbeid på tvers av fag, aktører, sektorer, felt og land (nordisk, i og utenfor EU), at utfordringene må adresseres gjennom tverrfaglighet, og at tverrfaglighet lykkes når det er "common ground" og behov for multiple innsikter og perspektiver.*
- *Behovet for kreativitet i utviklingen og bruken av KI, gjennom å utfordre KI-teknologier og etablerte metoder, finne smartere løsninger, redusere data- og ressursbehovene, mindre energibruk og klimabelastning, skreddersøm, åpen forskning, deling av data for innovasjon og bruk m.m. Kreativitet må kobles med tillit, bærekraft og demokrati, jmf. at KI i full fart treffer allmennhet og unge gjennom utdanning, offentlige tjenester, kommersielle forbrukertjenester, sosiale og andre media m.m.*
- *Norske verdiskapingsmuligheter og kraften som ligger i koblingen mellomnorsk KI-kompetanse og sterk domenekunnskap. KI kan og vil endre*

sterke, etablerte næringer, bidra til fremvekst av nye næringsmuligheter og utvikle offentlige sektor.

Første fase, og retning for den neste

Innsatsen i første fasen, dvs. utlysningene, aktivitetene og tildelingene første halvår 2024, er basert på arbeidet omtalt over, behovet for å komme i gang med satsingen og koordinering med Forskningsrådets øvrige aktivitet tids- og ressursmessig.

2024-planen omfatter følgende tiltak som må tilpasses felles utlysingsfrister og prosesser:

1. **Kapasitets- og kompetansebehov** i bredden av satsingens hovedspor:
 - Dette sporet dreier seg om forskerrekruttering
 - Ordinære ph.d'er og post.dr'er for KI-aktivitet ved sentre o.l. (SFF, SFI, FME, FKB, Kapasitetsløft o.l.)
 - Nærings-ph.d og offentlig sektor-ph.d, og gjerne knyttet til andre igangsatte Forskningsråds- eller EU-prosjekter
 - Minst 40 % av midlene vil avsettes til samfunnsvitenskap og humaniora
 - Utlyse i januar, tildele i juni; anslagsvis inntil 100 mill. kroner
2. Hovedsporet «*konsekvenser av kunstig intelligens i samfunnet*»
 - Dette sporet retter seg i stor grad til samfunnsvitenskap- og humanioradisipliner, og tverrfagligheten som teknologiutviklingen krever. Særlig humaniora er i dag svakt og fragmentert representert i KI-porteføljen. Fokuset vil være på å bygge sterke fagmiljøer.
 - Bruke erfaringer fra andre satsinger med en stegvis rute frem til en større utlysning sent 2024/tidlig 2025 ved å utlyse forprosjekt og miljøbyggende tiltak i februar, anslagsvis totalt 10 mill. kroner.
 - Hovedutlysningen med tildeling i 2025 vil anslagsvis være på 250 mill. kroner.
3. Hovedsporet «*innovasjon i næringslivet og offentlig sektor*»
 - Se over om *Kapasitet og kompetansebehov*
 - Forsterke SFI-utlysningen våren 2024 med midler fra KI-milliarden, og med føringer om privat-offentlig samarbeid, anslagsvis 250 mill. kroner. SFI utlyses i vår, to-trinns vurdering, og tildeling sent i 2024/tidlig 2025. SFI bidrar også til sterke tverrfaglige fagmiljøer, kompetanse og kapasitet.
 - Forskerpool for å koble KI-forskere i FoU-institusjonene med bedrifter i SkatteFUNN, dvs. kostnadsdekke inntil 50 forskertimer pr case. Forskerpool er tidligere anvendt innenfor enkeltbransjer i SkatteFUNN.
 - Forskerpool for å koble KI-forskere i FoU-institusjonene med offentlige partnere i vår prosjektportefølje, dvs. kostnadsdekke inntil 50 forskertimer pr case.
 - Etablere forskerpoolen innen april, utlyse i mai, løpende tildele basert på administrativ vurdering, anslagsvis total 10 mill. kroner i 2024.
4. Hovedsporet «*digitale teknologier*»
 - Teknologiutvikling gjennom kompetansebygging og -utvikling.
 - Bygge og styrke den teknologiske grunnmuren KI-satsingen for digital sikkerhet og nye teknologier. I løpet av våren 2024 lyse ut anslagsvis 200 mill. kroner til teknologiutvikling på lavt TRL-nivå.
 - Se teknologisporet i sammenheng med den rettede IKT-satsingen IKTPLUSS, der stor andel er finansiert over KDs sektorovergripende post.

- Løpende vurdere behov for komplementaritet eller forsterkning mellom KI-satsingen, IKTPLUSS og EUs satsinger og norsk deltagelse.
5. *Nettverks-, partnerskaps-, og demokratiseringstiltak* i bredden av satsingen, for eksempel ved:
- Samspill med Teknologirådet og akademiene (AYF, NTVA, DNVA)
 - Samspill med stiftelser, NGOer, andre interesseorganisasjoner ol.
 - Samspill med forskerskoler, student- og andre entreprenørskapsmiljøer
 - Arrangements- og koblingsstøtte, o.l. våren 2024, totalt inntil 10 mill. kroner
6. *Sondere muligheten for samarbeid, fellesinvesteringer og evt. budsjettmessig forsterkning*, for eksempel ved:
- Samarbeid i virkemiddelapparatet
 - Samarbeid med NordForsk, andre nordiske forsknings- og innovasjonsagencies (Vinnova oa), UK Research and Innovation
 - Samarbeid og budsjettmessig forsterkning av nasjonal KI-innsats med stiftelser og norsk næringsliv
 - Dialoger er iverksatt, arbeidet vil være løpende, Styret vil holdes orientert
7. *Adressere behovet for KI-innsats innen de ulike porteføljeområdene:*
- Styrets signaler, tildelingsbrevene og administrasjonens pådriv er viktig for at effekter og muligheter KI gir tas inn i alle porteføljer.
 - Løpende, Styret vil holdes orientert

Arbeidet fremover vil legge til grunn en grundig analyse av innspill, ekspertgruppens råd, ekstern dialog og også arbeidet i porteføljestyrene.

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser

KI-milliarden kommer over KDs sammenslåtte kap. post 285.51 i 2024. Det er satt av 153,3 mill. kroner til KI i 2024. I tillegg ble det gjennom justeringen av poster og priskompensering avsatt 83,8 mill. kroner i 2023, slik at det til sammen er tilgjengelig 237 mill. kroner i 2024. KD har også avsatt virksomhetsmidler for kunnskapsgrunnlagsaktivitet og personell fom 2023 (2,5-3 mill. årlig i satsingens femårsløp). Gjennom revidert nasjonalbudsjett 2023 ble det satt av 312,3 mill. kroner til IKTPLUSS for å håndtere negative avsetninger, og det vil derfor også lyses ut midler fra IKTPLUSS i 2024.

Forberedelse / prosess

Saksforberedelsen omfatter forankring hos oppdragsgiver og Forskningsrådets ledelse, datafangst og analyser, innspills- og dialogmøter, høringsinnspill og innspill fra den rådgivende ekspertgruppen.

Videre saksgang

Administrasjonen vil holde Styret løpende orientert om utviklingen, inkludert porteføljestyrenes arbeid med KI-milliarden og øvrig KI- og IKT-innsats i de ulike porteføljene.

Forslag til vedtak

Administrasjonen tar med Styrets innspill til saken i det videre arbeidet.

Vedlegg 1

Kort om innspillene

Styremøte 23.12.2023

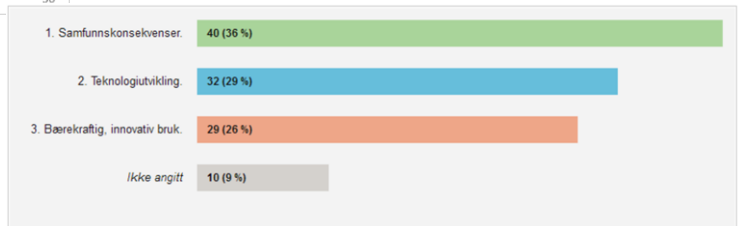
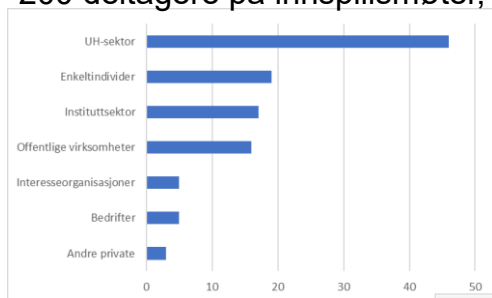
Forskingsrådet

1

28.11.2023

Hvor kom innspillene fra og hvordan vekter de hovedsporene?
-200 deltagere på innspillmøter, samt 115 skriftlige innspill

2

Hva er ønsket fotavtrykk av satsingen i 2030?

- KI har gjort en forskjell på måten vi møter samfunnsutfordringer og bærekraft i bredt
- KI blir tatt i bruk overalt
 - på en ansvarlig, bærekraftig og innovativ måte
 - på en måte som ivaretar norske verdier og samfunnsmodell
- Forsknings- og innovasjonssystemet har utviklet seg
 - metodeutvikling
 - mer tverrfaglighet, tverrsektorielt
 - sterkere nasjonalt og internasjonalt samarbeid
- Det er utviklet sterke fag- og teknologimiljøer innenfor KI
 - preget av langsiktighet, etisk og ansvarlig (norske verdier, tillit)
 - preget av tverr- og transfaglighet
 - generiske metoder og modeller brukes på tvers av domener (åpenhet)

3

3

Hva forslås for hovedspor «samfunnskonsekvenser»?

Kunnskapsbehov og forutsetninger

- Menneske og tillit må stå i sentrum, slik at KI ivaretar og fremmer demokrati og norske verdier
- KI virker sammen med, og har nytteverdi for, menneske, kultur og samfunn
- KI som løsning på samfunnsutfordringene (knyttet til bl.a. klima, helse, velferd, utdanning etc.), på en bærekraftig, etisk og rettferdig måte
- KI som verktøy for borgerne, for deltakelse, inkludering, kompetanse og kreativitet.
- Rammeverk for KI: Regulering og lovverk som ivaretar blant annet personvern og rettigheter
- Ansvarlig, forståelig, transparent og forklarbar KI
- Tverrfaglighet og samarbeid på tvers av disipliner og sektorer

4

4

Hva foreslås for hovedspor «teknologiutvikling»?

- **Kunstig intelligens som egen teknologi** og i samspill med andre digitale teknologier
- **Bærekraftig teknologi**
- **Prioritere områder der vi har nasjonale forutsetninger** for å flytte fronten og få internasjonal anerkjennelse
- **Robust og transparent teknologi**
- **Teknologi og mennesker** – samspill og interaksjon
- **Aktuelle forskningsområder**
 - Språkteknologi og utvikling av generativ KI
 - Distribuerte autonome og lærende KI-systemer – hybrid KI
 - Neste generasjon KI-teknologi
 - Grunnleggende KI-teknologier; ML, algoritmer, visualisering, statistikk, logistikk mm
 - KI-metoder for å studere komplekse systemer – multimodal KI
 - Digital sikkerhet knyttet til KI
 - Domenespesifikk KI
 - Data og KI
 - Menneskesentrert KI - Interaksjon

5

5

Hva forslås for hovedspor «innovasjon»?

- KI for samfunnsmessig nytte – utfordringsdrevet
 - Offentlige tjenester generelt (utdanning, velferd, helse mm)
- KI for økt verdiskaping og konkurransekraft
 - Hav, helse, energi, klima
 - Kombinere domenekunnskap og KI-kunnskap (hybrid KI)
- Bærekraftig og etisk KI
 - Sosialt: Personvern, likebehandling, inkludering, engasjement/deltakelse
 - Økonomisk: Effektivitet, produktivitet, sysselsetting, risiko, sikkerhet, regelverk, opphavsrett
 - Miljømessig: «Twin transition», ressurseffektivitet, avfallsreduksjon
- Bygge norsk KI-kompetanse
 - KI i all utdanning: Morgendagens arbeidsstyrke
 - Kunnskapsdeling: Læring innenfor og på tvers av sektorer
 - Tverrfaglige og tverrsektorielle tilnærminger og samarbeid

6

6

I sum

- de tre sporene må sees i sammenheng!

Tillit

- I samfunnet, til teknologien, og til at teknologien og tjenester som lages ved hjelp av den er sikre.

Ansvarlighet

- Ansvarlig, inkludert sikker og ikke-diskriminerende teknologi, og ansvarlig og bærekraftig teknologibruk.

Kreativitet

- Nytenkende og banebrytende forskning. Nyskapende utvikling og bruk av teknologi. Kreative KI-baserte problemløsningsmetoder for innovasjon og nyskaping.

Vedlegg 2

Ekspertgruppens første rapport, datert 15.11.23

Nåsituasjon og forventninger

KI (Kunstig intelligens) og digitalisering treffer samfunnet vårt enormt bredt. Digitalisering er avgjørende for å møte sentrale samfunnsutfordringer rundt økonomi, demografiske endringer, kompetansebehov, klimakrisen, global helse, ulikhet, økt polarisering, digitalt utenforskap og tillit. Samtidig vil bruk av de nye teknologiene ha store og til dels uoverskuelige samfunnskonsekvenser.

KI-milliarden alene vil gi begrensede muligheter til å løse alle utfordringene. En egen satsing på KI vil imidlertid kunne sette en retning for forskningsinnsatsen, som igjen kan følges opp med andre forsknings og innovasjonsprosjekter, og nye politiske grep. Samlet kan dette gjøre Norge til en aktiv premissleverandør i den teknologiske utviklingen.

Som beskrevet i mandatet¹ innbefatter satsingen **tre integrerte spor**

1. Konsekvenser av kunstig intelligens og digital teknologi
2. Digitale teknologier som forskningsområde i seg selv
3. Hvordan digitale teknologier kan brukes til innovasjon inkludert innen forskning

‘Digitale teknologier’ er et *enormt* bredt område. Vi har valgt å tolke mandatet til ikke å omfatte alle digitale teknologier, men begrenset dette til KI og digitale teknologier som er relatert til eller muliggjør KI. Dette omtales i det videre samlet som KI. Med dette som utgangspunkt har vi sett på **forskning** innen de tre sporene.

Vi legger til grunn at mer sektororienterte anvendelser og innovasjonsprosjekter primært finansieres innen andre programmer eller fra andre kilder. Store infrastrukturer for generative språkmodeller, data og prosesseringsinfrastruktur for maskinlæring og andre KI-metoder, er også utenfor vårt mandat. Samtidig vil slike prosjekter og infrastrukturer være viktige for at enkelte av effektene av forskningen skal kunne materialisere seg.

Satsingens tre spor henger tett sammen. Sammenhengen mellom sporene understrekes av at en del tema vil være viktige i forskning innen alle sporene i satsingen. Vi vil trekke fram tre eksempler på slike **tverrgående tema**:

- Tillit: I samfunnet, til teknologien, og til at teknologien og tjenester som lages ved hjelp av den er sikre.
- Ansvarlighet: Ansvarlig, inkludert sikker og ikke-diskriminerende teknologi, og ansvarlig og bærekraftig teknologibruk
- Kreativitet: Nytenkende og banebrytende forskning. Nyskapende utvikling og bruk av teknologi. Kreative KI-baserte problemløsningsmetoder for innovasjon og nyskaping.

¹ Fullstendig mandat i vedlegg

For å dra nytte av koblingene mellom de tre sporene trengs **tverrfaglig forskning**, som kombinerer teknologifag, samfunnsfag, jus og humaniora. Banebrytende forskning er imidlertid ikke alltid tverrfaglig. Vi trenger også **spisset forskning** fra mange forskjellige fagdisipliner, og virkemidler som sikrer at kunnskap fra disse er tilgjengelig på tvers av fag og spor. Dette vil være relevant innen alle sporene.

For at satsingen skal ha effekt og få et tydelig fotavtrykk må den ha en tydelig retning. Samtidig må satsingen være tilstrekkelig åpen for muligheter og problemstillinger vi enda ikke kjenner. Vi vil under overordnet beskrive status og muligheter innen de tre sporene.

1 Konsekvenser av kunstig intelligens

1.1 Områder med behov for forskning

Kunstig intelligens tas i bruk innen så godt som alle samfunnsfelt og listen med forskningsbehov er uuttømmelig. Dette gjelder både forskning på KI som er tatt i bruk, følgeforskning når KI tas i bruk, og forskning på mekanismer som er relevante når ny teknologi skal tas i bruk. Vi har derfor identifisert noen overordna tema med eksempler på undertema. Vi understreker at dette ikke er en fullstendig oversikt, og at det vil dukke opp nye områder i 5-års perioden.

Tillit i samfunnet

De nordiske samfunnene er preget av en høy grad av tillit. Dette gjelder både mellommenneskelig tillit, tillit til samfunnsinstitusjonene og forvaltningen, men også tillit til teknologi. Det er viktig å få mer kunnskap om hvordan kunstig intelligens og bruk av kunstig intelligens påvirker tillit (og grunnlaget for tillit). Eksempler på undertema er sikkerhet, personvern og overvåking, informasjon og desinformasjon, ytringsfrihet, demokratiske prosesser, påvirkning av valg og valgoppslutning, KI-støttede beslutningssystemer, etikk, og reguleringer og rammer for teknologibruk.

Rettferdighet, mangfold, språk og kultur

KI reproducerer skjevheter i treningsdatasettene. Generativ KI kan gi dette problemet i enda større skala, ikke bare i form av diskriminering på grunnlag av f.eks. kjønn, hudfarge eller bosted, men også ved at norske data i liten grad er med i treningsdatasettene for store modeller, enten det gjelder språk og bilder, eller medisinske data. Vi trenger forskning som avdekker slik diskriminering, og på hvordan KI påvirker norsk og samisk språk og kultur. Samtidig trenger vi humanistisk og samfunnsvitenskapelig forskning som kan sikre at etiske forutsetninger bygges inn i teknologien og ikke bare blir en ettertanke.

Arbeids- og næringsliv

Arbeidslivet endres med innføring av ny teknologi, og kunstig intelligens kan bidra til store endringer i arbeidsmarkedet og innholdet i ulike yrker. Eksempler på undertema er teknologiens innvirkning på jobbskaping og -tap, endringer av profesjoner, av arbeidsprosesser, ledelse, forretningsmodeller, kompetansebehov i næringsliv, helse og offentlig sektor, og behov for etter- og videreutdanning, samt bærekraftig bruk av KI, og hvilke krav som bør stilles til transparens.

Kunnskap og kreativitet

Teknologien muliggjør nye måter å lære på og å uttrykke seg på. Kunstig intelligens kan brukes til å innhente og bearbeide informasjon, til store analyser, og til skapende og kreative prosesser. Det er i dag betydelig diskusjon om bruk av digital teknologi i skolen. Kunstig intelligens vil gi økte utfordringer, men også gi nye muligheter. Eksempler på undertema er den enkeltes behov for å mestre teknologien, nye muligheter innen kunst og kultur, kreativitet, samt kunstnerisk utvikling.

1.2 Fag hvor Norge og norske forskningsmiljøer har fortrinn

Norge har siden 1990-tallet hatt betydelige forskningssatsinger på IKT og digitalisering. Det er bygd opp fagmiljøer med sterk kompetanse på teknologiens betydning for samfunn og kultur, for offentligheten, demokratiet, arbeidslivet, og utdanningene. Og vi har betydelig forskning på regulering av teknologi, samt hvordan teknologibruk, brukermedvirkning og kultur bidrar til å forme teknologien. Det er sterke tradisjoner for tverrfaglige samarbeid mellom teknologiske fag og humanistiske og samfunnsvitenskapelige fag i Norge. Mange av disse fagmiljøene er helt i front internasjonalt på sine områder. Disse fagmiljøene orienterer seg

nå mot kunstig intelligens, og Norge har her mulighet til å befestе sin posisjon internasjonalt på forskning på konsekvenser av kunstig intelligens.

2 Kunstig intelligens som forskningsområde i seg selv

1.2 Områder med behov for forskning

KI er teknologi i rask utvikling. Mye av teknologien som benyttes i dag er umoden og lite transparent. Den kan mangle robusthet, har utilstrekkelig kvantifisert usikkerhet, klarer ofte ikke å generalisere på tvers av domener, er avhengig av enorme mengder kuraterte treningsdata, og er energikrevende i både trening og bruk. Samtidig ser vi at teknologiens potensiale til å bidra til nødvendig og viktig innovasjon og utvikling er stort (jmf del 3). Det er derfor avgjørende at teknologien videreutvikles. Forskningsinnsatsingen bør bidra til en radikal transformasjon av KI for å gjøre den (1) mer nøyaktig, (2) ta høyde for usikkerhet, (3) ansvarlig og forklarbar, og (4) mer bærekraftig.

Mer nøyaktig

Dersom vi skal ha grunn til å ha tillit til kunstig intelligens må den i flere sammenhenger være tilstrekkelig nøyaktig og gi svar vi har grunn til å stole på. Det gjelder om den skal brukes til beslutningsstøtte, analyser eller inn mot andre teknologier. Sentrale forskningsområder for mer pålitelig og nøyaktig kunstig intelligens er: Data-kuratering, inkludert gode datagrunnlag for maskinlæring, metode for å omvandle data til informasjon, for eksempel ved å kombinere 'semantiske' metoder eller annen kunnskap (fysikk og matematikk) med maskinlæringsmetoder og statistiske modeller, samt mulighet for måling av modellkvalitet gjennom transparent bruk av meta-data.

Presisjon i KI og det "å stole på" modellen vil variere etter bruksområde. For KI-generert kunst, for eksempel, kan presisjon bety kreativitet og evnen til å følge en bestemt kunstnerisk stil, men også evnen modellene har for å støtte opp om kreativitet og eksperimentering. I prediksjoner, som presisjonsmedisin, vær- eller markedsanalyser, refererer presisjon til nøyaktigheten av forutsigelser sammenlignet med faktiske resultater.

Tar høyde for usikkerhet

Data er oftest ufullstendige og støybefengte (noisy); modeller er oftest ikke nøyaktige nok, og algoritmer bare tilnærmer eksakte løsninger. Derfor er estimater, generaliseringer, prediksjoner og beslutninger produsert av KI i seg selv usikre. For å gi den tilliten som trengs for å informere beslutninger, må usikkerhet om resultater kvantifiseres. Det vil igjen øke påliteligheten til KI-baserte anbefalinger. Det er viktig også at kvantifisering av usikkerhet avdekker uenighet mellom data og kunnskap, så vel som mellom ulike datakilder. Relevante forskningsområder er: usikkerhetskvantifisering, statistikk, robusthetsgarantier, modeller med harde og myke begrensninger, feilmarginer for autonome systemer, brukertolkning, digital humaniora (f.eks. *critical dataset studies*), og teknologifilosofi.

Ansvarlig og forklarbar

Kunstig intelligens som implementeres i samfunnet må i langt større grad enn i dag være transparent og forklarbar. Vi må vite mer om hvordan den faktisk fungerer (datagrunnlag, modeller, algoritmer og epistemologi) hva den kan brukes til, og hva den ikke fungerer godt til. KI må fungere sikkert, samt gjenspeile en norsk kontekst med norske verdier. For å få til dette trengs også høy grad av brukermedvirkning i utviklingen av teknologien. Viktige forskningsområder er for eksempel: Forklarbarhet, sikkerhetsutfordringer, språkteknologi for norsk tekst og tale, alignment av modeller, syntetisk datagenerering og personvern, normer og verdier, diskriminering og bias, og analyser av sammenhenger mellom treningsdata og output.

Mer bærekraftig

Kunstig intelligens krever enorme mengder energi for å være effektiv. Mye av arbeidet innen KI og maskinlæring spesielt bruker brute-force med fokus på stadig større modeller med stadig mer data. Å få omtrent like gode resultater med mindre modeller og databruk er sentralt for at bruk av KI skal være mer bærekraftig. Sentrale forskningsområder for å lykkes med dette er blant annet tinyML, kunnskapsbasert ML, energieffektiv prosessering inkludert nye beregningsmetoder (for eksempel NeuroAI og nevromorfisk databehandling). Fordi lagring av data også bruker energi, trengs det nye metoder for å redusere og komprimere data, uten større tap av informasjon.

1.3 Fag hvor Norge og norske forskningsmiljøer har fortrinn

Norge har sterke fagmiljøer innen digitale teknologier og kunstig intelligens. Noen områder der Norge har satset over tid er maskinlæring, teoretisk informatikk, statistikk, logikk, anvendt matematikk, energi-effektiv prosessering inkludert nye beregningsmetoder, bildebehandling, teori om læring. Her er det også muligheter for å gjøre gjennombrudd i tverrfaglig samarbeid med humanistiske, samfunnsvitenskapelige og juridiske fag, og domenespesifikke problemer innen biomedisin, fysikk og elektronikk. Et annet område med lang tradisjon er språkteknologi som er viktig for å utvikle og forstå fremtidens språkmodeller. Cybersikkerhetsmiljøet har lang erfaring med å håndtere komplekse data og systemer. Både maskinlæring og mer tradisjonell symbolsk KI fordrer strukturert forståelse og oppfølging av data, der Norge også har sterke miljøer. Av nye områder ser vi en fremvekst av miljøer som jobber med forklarbar KI (XAI), kunnskapsbasert KI (inkl. hybrid-modeller), samt NeuroAI, som springer ut fra det sterke nevrovitenskapsmiljøet i Norge.

3 Hvordan kan kunstig intelligens brukes til innovasjon, inkludert innen forskning

3.1 Områder med behov for forskning

Det er stort potensiale for å bruke kunstig intelligens til innovasjon i privat og offentlig sektor inkludert innen forskning. Vi vil illustrere forskningsbehovet med å vise noen eksempler på muligheter innen disse sektorene. Deretter vil vi gi noen eksempler på tverrgående behov.

For innovasjon i næringslivet – grønn og digital omstilling

Innovasjon i næringslivet er avgjørende blant annet for at Norge skal få til grønn og digital omstilling. KI vil være nødvendig for omstilling i en lang rekke næringer, fra havbruk og maritime næringer, til prosessindustri, energiproduksjon og distribusjon, bygg og anlegg, batteri/hydrogen, transport, telekom, logistikk, medier og kreative virksomheter. Det er nødvendig med forskning om hvordan KI kan brukes i innovasjonsprosesser for å redusere energibruk, materialbruk, forurensing eller for å skape nye verdikjeder (for eksempel basert på sirkulærøkonomi), tjenester og produkter. Videre kan forskningsbasert innsikt i hvordan KI kan gi innovasjon bidra til viktig omstilling av arbeidsflyt, organisasjon og prosessendringer.

For innovasjon i offentlig sektor – helse og velferd

Offentlig sektor har et svært stort innovasjonsbehov og KI og digitale teknologier kan spille en viktig rolle i dette. Helsepersonellkommissjonen (NOU 2023: 4) illustrerer dette svært godt. Behovet for helse- og omsorgstjenester øker som følge av demografiske endringer. På mange områder, fra diagnostikk til rehabilitering og oppfølging, kan KI gi vesentlige gevinster og bedre tjenester. Behovet er stort, og her trengs både følgeforskning og videreutvikling av KI og andre digitale teknologier som også tar høyde for domenekunnskap og konteksten teknologien skal brukes i. Tilsvarende eksempler kan gis for andre deler av offentlig forvaltning.

For forskning

KI har stort potensiale for gjennombrudd både innen medisin, naturfagene, humaniora og samfunnsvitenskapen. Selv om det er innen naturfaglig forskning vi ser de tydeligste resultatene så langt (for eksempel AlphaFold), er KI på full fart inn i forskning i alle fagområder. Aspekter knyttet til datakuratering og prosesstøtte er sentralt for å øke replikerbarheten av forskningen. Det trengs bedre forståelse av sammenhengen mellom treningsdata og resultat, både for støyete og mangelfulle data, og for ustrukturerte data som tekst og bilder. Det er viktig å utvikle bedre forståelse av hvilke metoder som fungerer på hvilke problemer og typer data. Det er mange eksempler på at det er brukt maskinlæring på feil måter, uten at det er en god tradisjon for å spre denne kunnskapen². Språkmodeller og det at KI er blitt så lett å ta i bruk øker risikoen for slike feil.

Tverrgående behov

For at potensialet med å bruke KI til innovasjon i næringslivet, offentlig sektor og forskning skal kunne realiseres er de tverrgående temaene nevnt innledningsvis viktige: Vi må ha tillit til teknologien og hvordan

² OECD 2023: Artificial Intelligence in Science. <https://doi.org/10.1787/a8d820bd-en>

den utvikles og tas i bruk. Teknologien må være og brukes ansvarlig og ivareta sikkerhet på en god måte. Og vi må bruke teknologien sånn at den fremmer kreativ problemløsning. Videre må teknologien, slik det ble redegjort for i del 2, være nøyaktig, bærekraftig, ansvarlig og forklarbar, og ta høyde for usikkerhet. I tillegg er det avgjørende med transparens rundt prosesser, som hvilken rolle teknologien spiller i beslutnings- eller produksjonsprosesser. KI blir i økende grad del av et sentralt interaksjonssystem der menneske samspiller med maskin i stadig nye kontekster for blant annet beslutningstøtte, kunst, kreativitet, helse og sosiale relasjoner, som gir behov for å utvikle kunnskapen innen systemutvikling og informasjonssystemer for hvordan ta i bruk ny teknologi i organisert virksomhet.

3.2 Fag hvor Norge og norske forskningsmiljøer har fortrinn

Norge har sterke forskningsmiljøer som er godt egnet til å realisere behovene for innovasjon i offentlig sektor og næringsliv nevnt over. I tillegg til det som er nevnt i del 1 og 2 av notatet vil vi trekke fram særlig to forhold: For det første, krever vellykket innovasjonsarbeid brukerinvolvering. Norge har fagmiljøer med sterk kompetanse på å inkludere mennesker i utvikling av teknologi. For det andre er vellykket innovasjon avhengig av å tenke nytt om arbeidsprosesser og forretningsmodeller. Norge har verdensledende miljøer innen systemutvikling og forretningsmessig verdi av IT.

De anvendelsesområdene det er særlig viktig for Norge å utvikle kan videre deles i to hovedkategorier. Først har vi de områdene der Norge enten allerede har et næringsliv som bør kunne trekke vekslers på forskningen, eller der hvor det er grunn til å tro at et slikt næringsliv kan utvikles. Helse, ren energi, havbruk og maritime næringer er eksempler på dette. I tillegg til dette finnes det områder der vi ikke nødvendigvis har fortrinn, men der det er avgjørende for Norge at vi utvikler egen kunnskap og kompetanse. Norge har behov for autonomi innen digital sikkerhet. Offentlig sektor og norsk språkstøtte er områder som er viktige uten at vi har fortrinn internasjonalt. Ressursoptimalisering, transport/logistikk og intermodalitet er andre eksempler på slike områder.

4 Mål for satsingen

Satsningen sammen med tilleggsaktiviteter skal resultere i:

- **Forskningstyngde:** Norge plasseres tydelig på kartet som en forskningsnasjon med tung KI-kompetanse. Forskning og nye metoder bidrar til å håndtere utfordringer med avansert KI, i lys av nordiske verdier.
- **Samarbeid på tvers:** Øke antall tverrfaglige prosjekter og samarbeid som krysser sektorer og disipliner for å adressere komplekse KI-relaterte problemstillinger.
- **Kompetanseutvikling:** Resultater fra forskningen og anvendelse tas inn i undervisningen, både av teknologer, men også innen alle andre felt.
- **Kunnskapsmiljøer:** Det utvikles samarbeid mellom forskning og praksisfelt som tilrettelegger for god anvendelse av forskningsresultater.
- **Sikkerhet:** Styrke digital sikkerhet, inkludert motstandsdyktighetstester i KI-systemer.
- **Innovasjon:** Implementering av KI-baserte løsninger i næringslivet, helse og offentlig sektor.
- **Folkeopplysning:** Basis for informative ressurser for allmennheten som øker bevissthet om KI-konsekvenser.
- **Miljø og bærekraft:** Konkrete eksempler på hvordan KI har bidratt til å løse miljøproblemer eller forbedre forvaltningen av naturressurser.

5 Fotavtrykk av satsingen i 2030

Vi beskriver her et ganske ambisiøst fotavtrykk. Dette vil ikke komme av KI-milliarden alene, men ved at KI-milliarden setter en retning og brukes til å opparbeide forskningsbasert kunnskap som kan trekke med seg annen finansiering fra offentlige og private aktører i samme retning. Ambisjonen for bruk av milliarder til kunstig intelligens må være langsiktig, fruktbar, banebrytende og tverrfaglig:

1. Langsiktig: Effekten av milliarden går langt utover de neste 5 årene og selve milliarden, og er i den sammenheng økonomisk bærekraftig.
2. Fruktbar: Effekten av milliarden gir gevinster langt utenfor forskningen. I tillegg til forskningsresultater, bidrar forskningen til konstruktiv og regulert anvendelse av KI spesielt innen helse/velferd, offentlig sektor, og til grønn omstilling i næringslivet.
3. Banebrytende: KI-milliarden produserer viktig, ambisiøs og innflytelsesrik forskning som prioriterer kjerneutfordringene og plasserer Norge på kartet over KI-forskningstunge land. Banebrytende forskning skjer i internasjonalt samarbeid og norske forskere er med på å løse en grand challenge innen vitenskapen med bruk av KI.
4. Tverrfaglig: Resultatene av banebrytende KI-forskning må være til nytte for samfunnet og mennesker generelt, og bidra til en mer rettferdig og bærekraftig verden. Dette kan kun oppnås gjennom tverrfaglig forskning.

Totalt skal satsingen, sammen med tilgrensende prosjekter, plassere Norge som en sentral KI-nasjon. På utvalgte områder skal Norge være anerkjent som en drivkraft på nordisk og europeisk nivå, og gjennom dette på resten av verden. Dette skal gjøre Norge mer attraktivt for internasjonale KI-forskere, både som arbeidsted og samarbeidspartner i internasjonale prosjekter. En større anerkjennelse skal også bidra til at vi har en politisk påvirkning på retningen på KI også internasjonalt.

Ekspertgruppens medlemmer:

Tanja Storsul (leder), Arnoldo Frigessi, Cathrine Pihl Lyngstad, Eirik Andreassen, Ieva Martinkenaite, Inga Strümke, Jill W. Rettberg, John Krogstie, Klas Pettersen, Olav Lysne, Petter Bae Brandtzæg, Signe Riemer-Sørensen og Tobias Mahler.

Sak S 81/23

Forslag til virksomhetsbudsjett 2024

Til	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler	Vedlegg
Styret	Tove K. Stølen	Ørjan Munkvold, Tom Skyrud, Paal-Erik Strande Olsen, Per- Lyder Pedersen, Ute Schumacher og Hilde Vestrheim	1. Oppsummering av virksomhetsbudsjett 2023 og forslag til budsjett 2024
Fra			
Administrerende direktør			

Bakgrunn

Virksomhetsbevilgningen for 2024 er foreslått til 767 mill. kroner i statsbudsjettet. Dette inkluderer det tidligere annonserte kuttet på 40 mill. kroner. Forskningsrådets inntekter utover bevilgningen fra Kunnskapsdepartementet (KD), er estimert til 22 mill. kroner. Totalt utgjør dette et samlet virksomhetsbudsjett på 789 mill. kroner for 2024.

I forslaget til virksomhetsbudsjett viderefører vi omstillingstiltakene som ble iverksatt i 2023. Dette gjelder blant annet tiltakene innen investeringsvirksomheten, men også innen rådgivning og dialogvirksomheten.

Enkelte poster på virksomhetsbudsjettet var i 2023 satt svært lavt for å finansiere sluttpakker. Ambisjonen er å heve det til et adekvat nivå igjen i 2024. Ellers ligger det inne øremerkede midler til å fortsette arbeidet med et innsiktdrevet Forskningsråd, hvor digitaliseringsprosjektet iFront og å utvikle en ny dataplattform er sentrale tiltak. Det er også satt av midler til omlegging til ny budsjettmodell og ferdigstille arbeidet med system for langtidsbudsjettering.

Forslag til virksomhetsbudsjett gir en fordeling mellom personal- og driftskostnader på rundt 55/45 %. Dette er i henhold til vår målsetting.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Saken fremmes for at Styret kan vedta virksomhetsbudsjett for 2024.

Hovedpunkter

Saken har følgende inndeling:

- Bevilgning/Inntekter
- Personalbudsjett
- Driftsbudsjett
- Strategiske initiativ
- Forslag til budsjett

1. Bevilgning/Inntekter

Forslaget til virksomhetsbevilgning på 767 mill. kroner inkluderer en prisjustering med 28,4 mill. kroner. Den inkluderer også midler til nye oppdrag med en samlet sum på 9,4 mill. kroner.

Tabellen under viser hvordan virksomhetsbudsjettet som totalt utgjør 789 mill. kroner er bygget opp.

<i>tall i mill. kroner</i>	2022	2023	2024
Bevilgning KD	786	744	767
- Hvorav nye oppdrag	11	-	9
Andre inntekter	28	20	22
Ekstraordinær bevilgning for prisstigning		19	
Nye oppdrag RNB		6	
Administrativ avsetning	32	38	0
Total disp. inntekt	846	827	789

Tabell 1: Bevilgning og inntekter

Retningslinjene fra KD er at vi skal kunne håndtere økningen i FoU-bevilgningen tilsvarende prisstigningen hvert år, uten at det medfører behov for endringer i virksomhetsbevilgningen. Dersom det kommer nye oppdrag til, eller det kreves spesiell kapasitet for å håndtere en satsing, vil vi kunne få en økning i bevilgningen. Denne økningen kan enten være varig eller for en bestemt tidsperiode. I tillegg gjennomføres noen oppgaver med finansiering fra FoU-midlene (ref. andre inntekter).

Kommentarer til tabellen over:

- **Nye oppdrag.** Grønn prosjektklassifisering (3,4 mill. kroner) hvor formålet er å innføre lik merking og rapportering av næringsrettede prosjekter etter prinsippene i EUs taksonomi for klima og miljø. Økonomiforvaltning (2 mill. kroner) hvor formålet er omlegging til bruttobudsjettering. I tillegg er det en post benevnt som "oppfølging aktuelle forskningstiltak" (4 mill. kroner) som ikke er helt ferdig spesifisert fra KD ennå.
- **Andre inntekter.** FoU-midler (8,7 mill. kroner) og ekstern finansiering (13 mill. kroner) hvor de største postene er forvaltning av FoU-midler fra jordbruksavtalen (FFL/JA), forvaltning av Finansmarkedsfondet og Handelens Miljøfond. I tillegg er det midler fra Medfinansieringsordningen fra Digitaliseringsdirektoratet til digitaliseringsprosjektet iFront.

Det forventes også inntektsrefusjoner fra internasjonal aktivitet og Co-Fund. Dette er aktiviteter hvor utgifter og inntekter skal balansere.

2. Personalbudsjett

Personalbudsjettet er på 435 mill. kroner. Det er en nedgang på 67 mill. kroner. Justert for prisvekst er nedgangen på 80 mill. kroner.

Forskningsrådet la til grunn et måltall på 360 årsverk i omstillingsprosessen i 2023. Bakgrunnen for denne beregningen var bevilgningsnivået for 2023 sammen med at vi hadde kunnskap om at det ville komme et ytterligere kutt på 40 mill. kroner i 2024.

Tabellen under viser utviklingen i måltall for årsverk

Årsverk	Justert måltall 2023	Måltall 2024	Δ24-23
Sum	363	369	6

Tabell 2: Måltall for årsverk

I løpet av 2023 og i forslag til statsbudsjett 2024 er det kommet midler til nye oppdrag som til sammen utgjør 6 årsverk. I tillegg har iFront, på grunn av betydelig nedbemanning og behov for årsverk i kjernevirksomheten, ikke klart å opprettholde bemanningen i prosjektorganisasjonen. For å unngå betydelige forsinkelser i prosjektet, har vi lagt til inntil 3 årsverk.

Oppsummert legger vi til grunn 369 årsverk i virksomhetsbudsjettet for 2024.

Tabellen under viser utviklingen siden 2022 og forslag til personalbudsjett 2024.

<i>tall i mill. kroner</i>	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Δ 24-23
Personalkostnader	451	507	444	-63
Estimerte refusjoner	-10	-5	-9	-4
Sum personalkostnader	441*	502	435	-67

*Tabell 3: Personalbudsjett * Inkluderer refundert pensjonskostnad på ca. 31 mill. kroner i 2022*

Personalbudsjettet omfatter alle kjente forpliktelser, forventet lønnsvekst og et fratrekk på 2 % for forventet refusjon fra NAV.

3. Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet er på 296 mill. kroner. Det er en økning på 32 mill. kroner. Justert for prisvekst er økningen på 14 mill. kroner.

I tabellen under vises forslag til driftsbudsjett 2024, med sammenligning siste år fordelt på ulike kategorier av driftskostnader.

<i>tall i mill. kroner</i>	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Δ 24-23
Investering, dialog, rådgivning og oppdrag	90	79	92	13
Fellestjenester og lokaler	102	95	90	-5
IT drift og utvikling	104	83	107	24
Avdelingskostnader	6	6	7	1
Sum driftskostnader	302	264	296	32

Tabell 4: Driftsbudsjett

Driftsbudsjettet for 2023 ble redusert med omtrent 70 mill. kroner sammenlignet med budsjettet for 2022, som var på 334 mill. kroner. Sammenlignet med resultatet for 2022 er imidlertid reduksjonen ikke så stor. Dette skyldtes at Forskningsrådet iverksatte ekstraordinære tiltak de siste to månedene av 2022 for å frigjøre midler til finansiering av sluttpakker.

I løpet av 2023 har vi gjennomgått omfattende omstillinger, hvor blant annet de sentrale arbeidsprosessene knyttet til investering-, rådgivning- og dialogvirksomheten er blitt forenklet og effektivisert. Gevinster av omleggingen er delvis realisert i 2023, men ikke fullt ut. Derfor vil vi også bruke 2024 til å hente ut gevinster. Som nevnt innledningsvis ble enkelte kostnadsposter midlertidig satt ned i 2023 med hensikt å øke igjen til et adekvat nivå i 2024. Det er hensyntatt i budsjettforslaget.

Vi gjør oppmerksom på at gjennom prosessen med å utarbeide virksomhetsbudsjett er det gjort enkelte endringer fra strategiske initiativ til driftskostnader, men også mellom de ulike kategoriene innenfor driftskostnadene. Derfor har det noe begrenset verdi å kommentere nøyaktige endringer mellom år når vi kommer på den enkelte kostnadstype.

Investering, dialog, rådgivning og oppdrag

Budsjettet økes nominelt med 13 mill. kroner til 92 mill. kroner. Justert for prisvekst er det en økning på 10 mill. kroner. Økningen skyldes i all hovedsak endringen fra strategiske initiativ til driftskostnader og normalisering av aktivitetsnivå etter omstillingsåret 2023.

Kostnader for å gjennomføre investeringsprosessen herunder kostnader til honorar til eksperter og paneler, internasjonalt samarbeid (f. eks EU-mobilisering), og porteføljestyre, ligger i driftsbudsjettet. Det ligger også kostnader til rådgivning og dialog som inkluderer kjøp av kunnskapsgrunnlag, konferanser og arrangement samt ulike aktiviteter for å fremme Forskningsrådet som en aktør i forsknings- og innovasjonssystemet.

Noen sentrale poster:

- Oppdrag: 21 mill. kroner
- Honorar til eksperter og paneler: 20 mill. kroner.
- Internasjonalt samarbeid: 18 mill. kroner
- Rådgivning: 7 mill. kroner
- Dialogaktiviteter, konferanser og arrangementer: 6 mill. kroner
- Porteføljestyre: 3,5 mill. kroner

Fellestjenester og lokaler

Budsjettet reduseres nominelt med 5 mill. kroner og settes til 90 mill. kroner. Justert for prisvekst er nedgangen på 8 mill. kroner. Nedgangen skyldes i hovedsak lavere husleiekostnader gjennom fremleie av lokaler på Lysaker tilsvarende 16 mill. kroner.

I dette budsjettet ligger kostnader til lokaler og generell kontordrift. I tillegg er det kostnader til gjennomføring prosesser knyttet til HR, kommunikasjon og økonomi/virksomhetsstyring der det er behov for kjøp av varer og tjenester. Det settes av en sentral pott til felles kompetansetiltak herunder også lederutvikling.

Noen sentrale poster:

- Husleie, møtesenter og kontordrift: 61 mill. kroner
- Velferds- og kompetanseutviklingstiltak: 10 mill. kroner
- Kommunikasjon: 9 mill. kroner

IT drift og utvikling

IT-budsjettet øker nominelt med 24 mill. kroner til 107 mill. kroner. Økningen justert for prisvekst er 20 mill. kroner. Økningen skyldes i all hovedsak normalisering av aktivitetsnivå etter omstillingsprosessen i 2023. I tillegg noen forflytninger av kostnader fra øvrig virksomhet og at 9 mill. kroner går til utskifting av PC-er som er en engangskostnad i 2024.

I dette budsjettet ligger kostnader til infrastruktur, informasjonssikkerhet, utstyr og drift av støttesystemer som Forskningsrådet benytter i oppgaveløsningen. Her ligger også drift og forvaltningskostnader til alle informasjonssystemene, også tilskuddsforvaltningssystemet som etter hvert skal skiftes ut gjennom digitaliseringsprosjektet iFront.

Sentrale poster:

- Forvaltning av systemer/applikasjoner: 40 mill. kroner
- IT-drift (datavarehus, utstyr, sikkerhet og arkitektur): 45 mill. kroner
- Programvarelisenser og vedlikeholdskontrakter: 12 mill. kroner
- Nye PC-er: 9 mill. kroner

Avdelingskostnader

I dette budsjettet ligger kostnader til kompetanseutvikling, reiser og trivselskostnader for ansatte pr avdeling. Avdelingskostnadene økes med 1 mill. kroner, til 7 mill. kroner. Budsjettet er satt til rundt 0,02 mill. kroner per ansatt.

Dette kommer i tillegg til de 10 mill. kronene til "velferd for ansatte og kompetanseutvikling" budsjettet under fellestjenester.

4. Strategiske initiativ

Budsjettet for strategiske initiativ er på 58 mill. kroner.

<i>tall i mill. kroner</i>	Regnskap 2022	Budsjett 2023	Budsjett 2024	Δ 24-23
Strategiske initiativ	63	61	58	-3

Tabell 5: Strategiske initiativ

Strategiske initiativ omfatter tiltak knyttet til større endringsbehov. Prosessen er slik at organisasjonen fremlegger behov, og deretter foretas en vurdering basert på strategisk verdi og gjennomføringsevne. Igangsatte tiltak får som regel prioritet.

Vi foreslår å sette av 58 millioner kroner til fire initiativ. Tre av disse er pågående prosjekter. Med unntak av iFront, tildeles prosjektene det innrapporterte behovet. iFront blir tildelt 10 millioner kroner mindre enn det som er rapportert som behov, grunnet mangel på tilgjengelige midler til fordeling.

Tabellen under viser prosjektene.

<i>tall i mill. kroner</i>	Budsjett 2024
iFront	43
Ny dataplattform (NYTT)	7,2
Ny budsjettmodell	6,2
Nytt verktøy for Langtidsbudsjettering	1,1
Sum	57,5

Tabell 6: Strategiske initiativ/prosjekter

iFront. Erstatte dagens egenutviklede saksbehandlingsløsning med nye, forenklede og brukerorienterte prosesser i en fremtidsrettet lavkodeplattform. Planlagt avsluttet i 2026.

Ny dataplattform (datavarehusplattform). Dette er et tiltak for å legge til rette for mer innsiktdrevet/datadrevet Forskningsråd. Etableringen av plattformen planlegges avsluttet i 2024.

Ny budsjettmodell. Innføre bruttobudsjettering i økonomimodell og -system. Vi har fått midler til dette tiltaket fra KD i 2023 og i 2024. Oppstart ny modell er 2025.

Nytt verktøy for Langtidsbudsjettering. Langtidsplanlegging av utlysninger og utbetalingene i tilskuddsforvaltningen. Erstatte dagens system som ikke supporteres lenger. Planlagt avsluttet i 2024.

5.Forslag til virksomhetsbudsjett 2024

<i>tall i mill. kroner</i>	2024
Bevilgning fra KD	767
Andre inntekter	22
Sum inntekter	789
Personalkostnader	435
Driftskostnader	296
<i>Investering, dialog, rådgivning og oppdrag</i>	92
<i>Fellestjenester og lokaler</i>	90
<i>IT drift og utvikling</i>	107
<i>Avdelingskostnader</i>	7
Strategiske initiativ	58
Sum kostnader	789

Tabell 7: Forslag til virksomhetsbudsjett

Inntektene:

- Statsbudsjettet for 2024 er ennå ikke vedtatt. Dersom det kommer endringer, så vil det skje så tidlig at vi kan iverksette tiltak for å tilpasse budsjettet.

Kostnader:

- **Driftskostnader**
Vi gjennomgår en omstillingsprosess der endringer i prosesser fortsatt er under utvikling og implementering. Det medfører en viss risiko knyttet til budsjetteringen for enkelte poster i driftsbudsjettet. Eksempel på dette er honorarer til eksperter og paneler i investeringsvirksomheten.

En vesentlig del av driftskostnadene er forpliktelser gjennom kontrakter og avtaler. Prisstigningen er anslått til 3,8 % i statsbudsjettet. Dersom prisstigningen blir høyere betyr det at våre kontrakter blir dyrere.

Begge risikoene krever grundig oppfølging av budsjettet gjennom året, der behovet for eventuelle omfordelinger må vurderes.

- **Strategiske initiativ**
Prosjektet iFront er tildelt mindre budsjettmidler enn hva som ble meldt inn som behov. Risikoen her er at prosjektet ikke klarer å opprettholde ønsket framdrift. De tre andre prosjektene har blitt tildelt den estimerte rammen for å gjennomføre prosjektet. Likevel er det alltid en risiko knyttet til teknologiprojekter.

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser (kort)

Et tiltak vil være å styrke prosjektene i løpet av året, forutsatt at den økonomiske rammen tillater det. Spesielt viktig er det at prosjektet Ny budsjettmodell går som planlagt, siden modellen skal være operativ i 2025.

**Forberedelse /
prosess (kort)**

Virksomhetsbudsjettet er drøftet med fagforeningene den 15.11.2023, i tråd med hovedavtalen i Spekter.

**Videre
saksgang
(kort)**

Styret vil ved hvert kvartal og tertial bli oppdatert på budsjett/regnskap for 2024.

**Forslag til
vedtak**

Styret godkjenner virksomhetsbudsjettet for 2024. Administrerende direktør får fullmakt til å justere budsjettet i tråd med tildelingsbrev og for strategiske initiativ ved behov, innenfor rammen av virksomhetsbudsjettet.

Vedlegg 1

Oppsummering av virksomhetsbudsjett 2023 og forslag til budsjett 2024

<i>tall i mill. kroner</i>	2023	2024	Δ 24-23
Bevilgning fra KD	744	767	23
Andre inntekter	20	22	2
Ekstraordinær prisjustering	19		-19
Nye oppdrag RNB	6		-6
Administrativ avsetning	38	0	-38
Sum inntekter	827	789	-38
Personalkostnader	502	435	-67
Driftskostnader	264	296	32
<i>Investering, dialog, rådgivning og oppdrag</i>	79	92	13
<i>Fellestjenester og lokaler</i>	95	90	-5
<i>IT drift og utvikling</i>	83	107	24
<i>Avdelingskostnader</i>	6	7	1
Strategiske initiativ	61	58	-3
Sum kostnader	827	789	-38
Resultat	0	0	

Sak S 83/23

Internrevisjonen – organisering og instruks Revisjonsutvalget – mandat og medlemmer

Til Styret	Ansvarlig Direktør	Saksbehandler Internrevisjonen	Vedlegg 1. Instruks for internrevisjon 2. Mandat revisjonsutvalget
Fra Styrets arbeidsutvalg			

Bakgrunn

I Rundskriv R-117 stilles det krav om at alle statlige virksomheter med samlede utgifter eller samlede inntekter over 300 mill. kroner, skal vurdere om de bør bruke internrevisjon. Kravet gjelder for virksomheter som ikke allerede har etablert, eller besluttet å etablere, en internrevisjon. Det stilles i tillegg krav til innrettingen av internrevisjon i statlige virksomheter. Internrevisjonen skal organisatorisk være knyttet til og rapportere til virksomhetslederen, eller eventuelt til styret i virksomheter med dette. Plasseringen skal sikre internrevisjonens uavhengighet fra nivåene under virksomhetslederen og fra de områdene og prosessene som skal revideres. Internrevisjonens mandat skal være fastsatt i instruks, som skal legge til rette for funksjonens uavhengighet og avklare ansvar og myndighet. Internrevisjonen skal ledes av en internrevisjonssjef.

Høsten 2004 ble det opprettet en intern revisjonsenhet i Forskningsrådet som skulle rapportere direkte til Hovedstyret. Siden den gang har det vært vurdert ulike måter å organisere internrevisjonen på. Det går fram av Rundskriv R-117 at Styret, innenfor rammene i rundskrivet og eventuelle instruks fra overordnet departement, har myndighet til å bestemme hvordan internrevisjonen skal organiseres. I juni 2023 ble et nytt styre oppnevnt for Forskningsrådet. I den forbindelse ble organisering av internrevisjonen ønsket vurdert.

Parallelt med vurderingen av hvordan internrevisjonen skal organiseres, er det behov for å revidere instruksen for internrevisjonen. Instruksen må tilpasses valgt organisasjonsmodell. I tillegg har det kommet utkast til nye, internasjonale standarder for internrevisjon.

Høsten 2009 etablerte Hovedstyret et revisjonsutvalg med formål å styrke styrets tilsyn med Forskningsrådets virksomhet, bl.a. gjennom aktiv bruk av Forskningsrådets internrevisjon. Revisjonsutvalget har bestått av minst to av Styrets medlemmer. Erfaringen med bruk av revisjonsutvalg har vært god.

Revisjonsutvalgets formål er å være et saksforberedende og rådgivende arbeidsutvalg for Styret. Det skal bidra til å styrke og effektivisere Styrets kontroll- og tilsynsarbeid med Forskningsrådet. De siste årene har det vært en utvikling i forventningene til revisjonsutvalgets oppgaver. I gjeldende mandat for revisjonsutvalget går det kun fram at utvalget skal uttale seg om prinsipielle spørsmål som gjelder internrevisjonens ansvar og arbeidsoppgaver. Mandatet bør oppdateres slik at det bringes i tråd med det som i dag anses som god praksis for revisjonsutvalg. Mandatendringene går i all

hovedsak ut på å tydeliggjøre at utvalget er et saksforberedende organ for Styret, og at utvalget i tillegg til internrevisjon også skal favne tematikken regnskap, regnskapsrevisjon, risikostyring og internkontroll.

Styret må også utnevne nye medlemmer til revisjonsutvalget.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Det er behov for en formell beslutning og vedtak om fremtidig organisering av Forskningsrådets internrevisjon.

Det er behov for å oppdatere instruks for internrevisjonen.

Det er behov for å oppdatere mandatet for revisjonsutvalget.

Det er behov for å utnevne medlemmer til revisjonsutvalget.

Hovedpunkter**Organisering av Forskningsrådets internrevisjon**

Forskningsrådet har de siste årene opplevd en betydelig reduksjon i sitt virksomhetsbudsjett, og antall ansatte er redusert med rundt 100 personer. I en slik situasjon er det nødvendig med en kritisk gjennomgang av alle administrative funksjoner i Forskningsrådet, herunder organiseringen av internrevisjonen.

I følge DFØ blir rollene og ansvaret knyttet til internkontroll ofte omtalt som førstelinje-, andrelinje- og tredjelinjeforsvar. Førstelinjen omfatter ansatte og ledere som har et ansvar for internkontroll innenfor sine respektive områder. Andrelinjen omfatter ulike funksjoner som legger til rette for, bistår og følger opp gjennomføringen i førstelinjen. I tillegg kan virksomheten velge å opprette en tredjelinje i form av en internrevisjonsfunksjon.

Et godt internkontrollsystem må bygges innenfra. Det er derfor viktig at Forskningsrådet etter nedbemanning fortsatt har en hensiktsmessig organisering av første- og andrelinjen.

Kostnadskuttene og nedbemanningen i Forskningsrådet kan tilsi at det vil være naturlig å bruke mindre ressurser på en internrevisjonsfunksjon enn tidligere. Samtidig tilsier både kompleksiteten i Forskningsrådets oppgaver og erfaringene de siste årene at det fortsatt bør være en internrevisjonsfunksjon i Forskningsrådet.

I sin vurdering har Styrets arbeidsutvalg tatt utgangspunkt i ulike modeller for organisering av intern revisjon, inklusive fordeler og ulemper, slik de er definert av Direktoratet for økonomistyring (DFØ) ([Oversikt over statlige virksomheter med internrevisjon | DFØ \(dfo.no\)](#)):

1. Egen organisatorisk enhet med fast ansatte revisorer
 2. Ansatt revisjonssjef med team fra egen virksomhet
 3. Ansatt revisjonssjef som kjøper eksterne tjenester
 4. Felles internrevisjonsfunksjon på tvers av likartede virksomheter
 5. Full outsourcing
- Eller kombinasjoner av disse

Forskningsrådets internrevisjon har hittil vært organisert som en kombinasjon av modell 1 og 3, med to fast ansatte revisorer som har kjøpt eksterne tjenester. Siden 1.mars 2022, da avdelingsdirektøren etter eget ønske gikk over til andre oppgaver,

har det kun vært én ansatt i avdelingen. Vurdering og beslutning om hvordan internrevisjonen skulle organiseres, ble satt på vent til et nytt, fast styre var på plass.

Etter arbeidsutvalgets syn er det to modeller som er mest aktuelle. Enten den nåværende/tidligere, med én til to fast ansatte revisorer som kjøper eksterne tjenester, eller full outsourcing.

Nåværende/tidligere modell – basert på en kombinasjon av DFØs beskrivelse av fordeler og ulemper for modell 1 og 3:

Fordeler	Ulemper
Internrevisjonen blir en del av organisasjonen og får god kunnskap om virksomheten og dens kultur og verdier, styrings- og kontrollsystemer, risikobildet, driften i virksomheten osv.	Det er en utfordring å rekruttere internrevisorer med riktig kompetanse og samtidig beholde disse over tid, ettersom miljøet er lite og karrieremulighetene begrensede
Kunnskapen internrevisjonen har om virksomheten vil være fullt tilgjengelig ved at internrevisjonen er en del av organisasjonens kompetansemiljø	Det er en utfordring å ha tilstrekkelig faglig bredde som dekker virksomhetens behov for ulike typer revisjonstjenester innenfor ulike fag
En intern internrevisjon gir gode muligheter for forankring i virksomheten	Ansettelse innebærer kostnader, dermed mindre fleksibilitet overfor variasjoner i behovet for internrevisjonstjenester
Ved innkjøp av tjenester: <ul style="list-style-type: none"> • Mulighet for å sette sammen team på tvers av fagområder • En viss fleksibilitet i bruk av ressurser • Kompetanse hos interne revisorer som blir opparbeidet i samspill med eksterne fagmiljøer kommer virksomheten til gode 	Ved kun én fast ansatt: <ul style="list-style-type: none"> • Det er vanskelig å beholde en internrevisjonsfunksjon som består av kun én person over tid grunnet manglende internrevisjonsfaglig miljø i virksomheten. Det kan også være utfordrende å sikre kontinuitet og kompetanseoverføring til erstatte • Internrevisjonssjefen må ha bestillerkompetanse og bruke tid på anskaffelser og oppfølging av leverandøren

Full outsourcing – basert på DFØs beskrivelse av fordeler og ulemper ved modell 5:

Fordeler:	Ulemper
Kompetansesammensetning og ressursbruk for internrevisjon kan endres løpende og tilpasses i det enkelte revisjonsprosjekt og virksomhetens samlede behov for internrevisjonstjenester over tid	Det tar tid før eksterne konsulenter opparbeider seg tilstrekkelig kjennskap til virksomheten. Ekstern leverandør vil ikke ha samme mulighet for å bli kjent med virksomhetens kultur og observere udokumenterte kontroller, som en ansatt internrevisor (vil eksempelvis ikke delta like hyppig i ledermøter o.l.). God kjennskap til virksomheten er en forutsetning for å oppnå tillit i linjen og kunne gi merverdi i tilstrekkelig grad

Internrevisjonsressursene som benyttes vil være del av et større revisjonsmiljø som gjennomfører mange revisjonsoppdrag på samme tema hos ulike virksomheter. Dette medfører mulighet for spesialisering og deling av ledende praksis på tvers av prosjekter	Virksomheten blir avhengig av ekstern leverandør(er). Den kunnskap og forståelse som opparbeides om virksomheten over tid vil ikke være like tilgjengelig og til stede i virksomheten som ved de andre modellene
	Det kan være vanskeligere å oppnå forankring og aksept i virksomheten og dele virksomhetsfortrolig informasjon med ekstern part

Fordeler og ulemper ved de to modellene er vurdert. Basert på vår totale vurdering av organiseringen, fremmer arbeidsutvalget forslag om at organiseringen av Forskningsrådets internrevisjon skal være full outsourcing (modell 5).

De viktigste argumentene for forslaget er:

- **Uavhengighet** – full uavhengighet fra virksomheten er sikret ved utkontraktering av internrevisjonen (*inngår ikke i DFØs beskrivelse ovenfor*)
- **Tilgang på nødvendig kompetanse** – Forskningsrådets internrevisjon vil til enhver tid vil ha tilgang på ressurser som innehar rett kompetanse for revisjonsoppdraget
- **Fleksibilitet ved bruk av ressurser** – sammensetning av revisjonsteam kan tilpasses ethvert revisjonsoppdrag
- **Spesialisering og deling av ledende praksis** – Forskningsrådet vil dra god nytte av ressursenes erfaring fra tilsvarende revisjonsoppdrag i andre virksomheter

Arbeidsutvalget innser at forslaget vil føre til høyere kostnader for bruk av konsulenttjenester. Vår oppfatning er at fordelene ved å outsource internrevisjonen forsvarer denne økningen. Videre vil det ved full outsourcing ikke være fast ansatte i internrevisjonen og dermed ingen lønnskostnader.

En slik modell innebærer likevel at det vil være behov for en funksjon i Forskningsrådet som kan være bindeledd mellom revisjonsutvalget, ekstern internrevisjonsleverandør og administrasjonen, ha løpende kontakt med den eksterne internrevisjonen, samt fungere som sekretariat for revisjonsutvalget. Hvordan dette skal organiseres internt i Forskningsrådet er innenfor ansvarsområdet til administrativ leder, men arbeidsutvalget ser det som vesentlig at et framtidig revisjonsutvalg bl.a. får administrativ støtte i sitt arbeid.

Overgang til ny internrevisjonsmodell

Full outsourcing innebærer at det må gjennomføres en anbudskonkurranse om slike tjenester.

Nåværende avtale er en enkel bistandsavtale om internrevisjonsbistand til Internrevisjonen i Forskningsrådet og kan ikke benyttes for en utkontraktert modell.

Det vil ta tid å få på plass en avtale om utkontraktert internrevisjon. For å kunne gjennomføre revisjoner i 1. halvår 2024, anbefales det at nåværende modell for Forskningsrådets internrevisjon fortsetter ut 1. halvår 2024, evt. fram til den nye avtalen er signert. Påbegynte revisjoner bør være avsluttet før ny avtale trer i kraft.

Nåværende avtale om internrevisjonsbistand må termineres i henhold til avtalens vilkår. Leverandøren bør holdes løpende orientert om utviklingen, og sluttdato for avtalen bør avklares så tidlig som mulig.

Instruks for internrevisjonen

Internrevisjonen har i samarbeid med arbeidsutvalget utarbeidet forslag til en ny instruks for internrevisjonen som ivaretar ny modell for organisering av internrevisjonen samt kommende endringer i de internasjonale standardene for internrevisjon. Arbeidsutvalget fremmer forslag om at instruksen vedtas.

Revisjonsutvalget – mandat og medlemmer

Internrevisjonen har i samarbeid med arbeidsutvalget utarbeidet forslag til et oppdatert mandat for revisjonsutvalget som ivaretar dagens forventninger til et revisjonsutvalgs oppgaver. Arbeidsutvalget fremmer forslag om at mandatet for revisjonsutvalget vedtas.

Arbeidsutvalget fremmer forslag om at to av Styrets medlemmer utnevnes som medlemmer i revisjonsutvalget. I vedtaket som fattes, skal de to medlemmene være navngitt.

Forberedelse / prosess (kort)	Saken er forberedt av Styrets arbeidsutvalg med bistand av Internrevisjonen.
Videre saksgang (kort)	I etterkant av vedtaket vil arbeidet med både anbudskonkurranse om utkontraktert internrevisjon og revisjoner i vedtatt revisjonsplan for 1. halvår 2024 starte opp.
Forslag til vedtak	<p>Styret vedtar at Forskningsrådets internrevisjon skal utkontrakteres og at arbeidet med en anbudskonkurranse iverksettes.</p> <p>Styret vedtar at nåværende innretning av Forskningsrådets internrevisjon fortsetter ut 1. halvår 2024, evt. til avtale om utkontraktert internrevisjon er på plass, for å sikre at det kan gjennomføres revisjoner i 1. halvår 2024.</p> <p>Styret vedtar vedlagte instruks for internrevisjonen.</p> <p>Styret vedtar vedlagte mandat for revisjonsutvalget.</p> <p>Styret vedtar at x og y utnevnes som Styrets medlemmer til revisjonsutvalget.</p>

INSTRUKS FOR INTERNREVISJON

1. INNLEDNING

Denne internrevisjonsinstruksen er vedtatt av Styret og definerer rolle, myndighet og ansvar for internrevisjonen. Internrevisjonsfunksjonen utkontrakteres og leveres av ekstern leverandør, og de forretningsmessige vilkår reguleres av avtalen med leverandøren.

2. ROLLER OG ANSVAR

Internrevisjonen er en uavhengig og objektiv revisjons- og rådgivningsfunksjon. Internrevisjonen skal bidra til at institusjonen oppnår sine mål gjennom å tilføre en systematisk, disiplinert tilnærming for å evaluere og forbedre effektiviteten av institusjonens risikostyring, kontroll- og styringsprosesser.

Revisjonsaktivitetene skal gjennomføres i samsvar med gjeldende krav og relevante faglige standarder for internrevisjonen.

Ansvarlig partner for internrevisjonstjenestene skal sikre at internrevisjonsaktivitetene er godt koordinert, kostnadseffektive og verdiskapende.

3. PLANLEGGING, RAPPORTERING OG KOMMUNIKASJON

Internrevisjonen skal gjennomføre sitt arbeid i henhold til en risikobasert revisjonsplan, godkjent av Styret. Internrevisjonen skal foreslå endringer i revisjonsplanen når det oppstår vesentlige endringer i risikobildet.

Resultatene av utførte revisjonsaktiviteter skal rapporteres til Styret i en oppsummerende perioderapport, fortrinnsvis halvårlig. Alvorlige forhold skal rapporteres ved første mulige styremøte. Administrerende direktør og revisjonsutvalget skal løpende motta revisjonsrapporter fra de enkelte revisjoner.

Internrevisjonen skal holde seg oppdatert om vesentlige endringer i strategi, organisering, virksomhet og risikoforhold. Det forutsettes at det er en løpende kommunikasjon mellom virksomheten og internrevisjonsleverandøren.

4. ORGANISERING

Internrevisjon rapporterer direkte til Styret, via revisjonsutvalget, og er funksjonelt uavhengig av administrasjonen. Internrevisjonen koordinerer det løpende revisjonsarbeidet med administrerende direktør. Bistand fra internrevisjonsleverandør ut over innholdet i årsplanen koordineres med administrerende direktør.

5. RETTIGHETER OG PLIKTER

Ansvarlig partner for leveransen av internrevisjonstjenester skal ha ubegrenset tilgang til informasjon i virksomheten. Normalt er denne retten til informasjon også gitt til øvrig revisjonspersonell innenfor deres ansvarsområde, men virksomheten kan insistere på at informasjon gis direkte til den ansvarlige partner.

Ansvarlig partner for leveransen av internrevisjonstjenester har rett til å delta i møter der saker som har relevans for internrevisjonen blir diskutert.

Internrevisjonen er bundet av taushetsplikt i alle saker de kommer over gjennom sitt arbeid.

Mandat revisjonsutvalget

Denne instruksen er godkjent av Styret xx. xx 2023, og gjøres gjeldende fra dags dato.

1. Formål

Revisjonsutvalget er et saksforberedende og rådgivende arbeidsutvalg for Styret. Utvalgets formål er basert på allmennaksjelovgivningens utgangspunkt, men tilpasset Forskningsrådets organisasjonsform og virksomhet. Utvalget skal gjennom sin saksforberedelse bidra til å styrke og effektivisere Styrets arbeid med risikostyring, internkontroll, intern revisjon og finansiell revisjon.

2. Oppnevning og organisering

Styret i Forskningsrådet fastsetter mandat for revisjonsutvalget.

Revisjonsutvalget består av minimum to medlemmer. Medlemmene av revisjonsutvalget velges av og blant Styrets eksterne medlemmer. Styret utnevner utvalgets leder. Medlemmene oppnevnes for 2 år om gangen.

3. Møter

Revisjonsutvalget møter når det selv finner det nødvendig, normalt i forkant av Styrets behandling av tertial- og årsrapporter samt rapporter fra internrevisor og Riksrevisjonen.

Revisjonsutvalgets leder skal påse at det:

- Utarbeides en årsplan for møtene, med angivelse av planlagte saker
- Innkalles til møter
- Føres referat, og at referat sendes styret til første forestående styremøte

Revisjonsutvalget har rett til å be om at administrerende direktør eller andre ledende ansatte deltar i utvalgets møter.

Revisjonsutvalget kan be administrasjonen om bistand til møteforberedelse, møteavholdelse og referatføring.

4. Ansvar og fullmakter

Revisjonsutvalget svarer overfor Styret for gjennomføringen av sine oppgaver. Utvalgets virksomhet endrer ikke de enkelte styremedlemmers eller det samlede styrets ansvar.

For utførelsen av sine oppgaver kan utvalget undersøke alle aktiviteter og forhold knyttet til

Forskningsrådets virksomhet, og det kan be ansatte, herunder administrerende direktør, om å gi adgang til informasjon og personell.

Revisjonsutvalget arbeider innenfor dette mandat og skal ikke fatte beslutninger med mindre det er delegert fra Styret.

5. Oppgaver

På grunnlag av rapportering fra administrasjonen, internrevisjonen og/eller Riksrevisjonen skal revisjonsutvalget:

- Risikostyring og internkontroll:
 - Påse at Forskningsrådet har god intern kontroll og hensiktsmessige systemer for risikostyring sett i forhold til Forskningsrådets virksomhet
 - Foreta en årlig gjennomgang av Forskningsrådets viktigste risikoområder og den interne kontrollen
- Regnskap og regnskapsrevisjon:
 - Forberede Styrets oppfølging av regnskapsrapporteringsprosessen og komme med anbefalinger eller forslag til eventuelle forbedringer i denne
 - Gjennomgå Forskningsrådets tertialregnskaper, årsregnskap og vesentlige vurderingsposter i tertialregnskap og årsregnskap
 - Ha periodisk kontakt med Riksrevisjonen om revisjon av regnskapet, og gjennomgå Riksrevisors planer og rapporter
- Internrevisjon:
 - Gjennomgå internrevisors forslag til årsplan, revisjonsrapporter og årsrapport/perioderapporter
- Annet:
 - Årlig gjennomgå sitt mandat og sin arbeidsmåte og anbefale eventuelle endringer overfor Styret
 - Andre forhold som Styret eller revisjonsutvalget selv beslutter, eller som ønskes tatt opp av internrevisjonen eller av Riksrevisor

6. Saksbehandling

Utvalget kan behandle saker når minst to av medlemmene deltar.

Utvalget gir en muntlig orientering til Styret om viktige saker på det første styremøtet etter hvert møte i revisjonsutvalget. For øvrig rapporterer revisjonsutvalget til Styret i styremøte eller på annen måte når Styret ber om dette eller når utvalget vurderer dette som nødvendig for at samtlige medlemmer av Styret skal ha tilgang til vesentlig informasjon.

Sak S 84/23

Internrevisjonens forslag til revisjonsplan for 1. halvår 2024

Til
Styret

Ansvarlig Direktør
Heidi Eriksen

Saksbehandler
Heidi Eriksen

Vedlegg
1. Internrevisjonens forslag til revisjonsplan for første halvår 2024

Fra
Internrevisjonen

Bakgrunn

I henhold til gjeldende instruks for internrevisjon skal Forskningsrådets internrevisjon utføre sitt arbeid i henhold til en årlig revisjonsplan som skal være basert på risiko- og vesentlighetsbetraktninger. Revisjonsplanen skal behandles i revisjonsutvalget og vedtas av Styret.

Hvorfor saken fremmes til dette møtet

Det er hensiktsmessig å fastsette hvilke revisjonsaktiviteter som bør prioriteres og inngå i revisjonsplanen for den kommende perioden ved inngangen til et nytt år.

Hovedpunkter

Planforslaget er basert på følgende hovedmomenter:

- I dialogen med ledelsen har det blitt uttrykt et gjennomgående ønske om å skjerme kjernevirksomheten fra revisjoner inntil ny organisering og tilhørende prosesser får satt seg noe mer
- Samtidig har det vært et klart ønske om å få en uavhengig kontrollsjekk på mer grunnleggende internkontrollmomenter i organisasjonen, samt en vurdering av iFront prosjektet
- Forskningsrådets styre vurderer å endre organiseringen av internrevisjonen i Forskningsrådet til en utkontraktert modell

Med dette som utgangspunkt, foreslår internrevisjonen at det i første omgang fastsettes en plan for 1. halvår 2024. Før planen for 2. halvår fastsettes, bør Styret ha vedtatt organiseringen av internrevisjonen og en avtale med ekstern leverandør om utkontrakterte internrevisjonstjenester bør være på plass. Fordelen ved utsettelsen, er at det da vil være mulig å utforme planforslaget med oppdatert innsikt om status for organisasjonsutviklingen på ulike områder i Forskningsrådet, inkludert kjernevirksomheten.

Internrevisjonen legger fram følgende forslag til revisjonsplan for 1. halvår 2024:

- **Innsideinformasjon:** Trygg håndtering av insidieinformasjon er viktig for tillitten til Forskningsrådet og overholdelse av lover og regler. Det foreslås en gjennomgang av kontrollregimet for håndtering av insidieinformasjon, herunder hvordan dette gjøres kjent i organisasjonen og følges opp.
- **Varslingsregimet:** Varsling er et grunnleggende internkontrollelement. Det foreslås en gjennomgang av varslingsregimet, med formål å bidra til at dette er oppdatert og velfungerende etter den siste tids omorganiseringer og bemanningsendringer.

- **Tilgangsstyring:** Tilgangsstyring er et grunnleggende internkontrollelement. Det foreslås en gjennomgang av tilgangsstyringsrutinene og test av tilgangskontroller i utvalgte systemer. Som en del av testingen vil det identifiseres tilganger på tvers av systemer som ikke bør besittes av samme person, og testes om dette er ivaretatt.
- **iFront:** Det er svært viktig at Forskningsrådet lykkes med iFront-prosjektet. Det foreslås en uavhengig gjennomgang av prosjektorganiseringen, herunder en vurdering av hvordan samspillet mellom prosjekt, leverandører og kjernevirksomheten oppleves å fungere.

Risiko og økonomiske / Ressursmessige konsekvenser (kort)

Full outsourcing av Forskningsrådets internrevisjon innebærer at det må gjennomføres en anbudskonkurranse om slike tjenester. Det vil ta tid før en avtale er på plass. Nåværende avtale om internrevisjonsbistand må termineres i henhold til avtalens vilkår. Påbegynte revisjoner bør være avsluttet før ny avtale trer i kraft, men overgangen fra nåværende til ny avtale må tilpasses og være smidig. Det må påses at rammen for nåværende avtale ikke overstiges og at revisjonene gjennomføres innenfor budsjettet for 1. halvår 2024.

Forberedelse / prosess (kort)

Internrevisjonen har hatt samtaler med administrerende direktør, samtlige områdedirektører og noen utvalgte nøkkelpersoner. Saken er forberedt av internrevisjonen og behandlet av Styrets arbeidsutvalg.

Videre saksgang (kort)

I etterkant av vedtaket vil internrevisjonen starte opp arbeidet med de utvalgte revisjonene for 1. halvår 2024.

Forslag til vedtak

Styret vedtar internrevisjonens forslag til revisjonsplan for 1. halvår 2024.

Internrevisjonens forslag til revisjonsplan for første halvår 2024

Til Styret	Fra Internrevisjonen	Saksbehandler Heidi Eriksen	Dato 22.11.2023
----------------------	--------------------------------	---------------------------------------	---------------------------

Bakgrunn

Internrevisjonen skal årlig legge fram forslag revisjonsplan for Styret, som skal vedta planen. Dette dokumentet utgjør internrevisjonens forslag til revisjonsplan for første halvår 2024.

Innledende om internrevisjonens rolle og arbeid gjennom året

Rolle

Internrevisjonen utfører sitt arbeid i henhold til instruks og periodeplaner fastsatt av Styret.

Internrevisjonen er uavhengig av den daglige driften, rapporterer faglig til styret og koordinerer sitt løpende arbeid med administrerende direktør.

Internrevisjonen har som formål å bidra til nytte i organisasjonen gjennom å utføre revisjons- og rådgivningsoppdrag. Internrevisjonsoppdragene spenner typisk fra kortere gjennomganger av områder/prosesser for å sjekke om internkontrollen fungerer som forutsatt, til mer innsiktsorienterte gjennomganger av områder der organisasjonen ønsker kunnskapsgrunnlag, dypere forståelse av utfordringer, og råd og innspill til forbedringer.

Plan

I henhold til fastsatt mandat skal internrevisor vurdere virksomhetens mål, organisering og risiko, og fremme forslag til Styret om hvilke revisjonsaktiviteter som bør prioriteres i kommende periode. Typisk gjøres dette gjennom fastsettelse av årsplaner ved inngangen til nytt år. Planen kan deretter justeres gjennom året hvis det oppstår endrede behov.

Før planforslaget fremmes for Styret, har internrevisor hatt dialog med ledelsen om hvilke revisjoner som oppleves som mest nyttig sett opp mot øvrige initiativ som pågår.

Revisjonsplanene bør ses i sammenheng over tid, slik at bredden av virksomheten dekkes over en 3-4 års horisont, samtidig som det er rom for å prioritere tidsaktuelle tema i det enkelte år. Revisjonsplanene bør videre inneholde en balanse mellom dekning av kjerne- og støtteprosesser, og en balanse mellom kontrollorienterte og rådgivningsorienterte oppdrag.

Gjennomføring og rapportering

Når periodeplanene er vedtatt av Styret, igangsetter internrevisor de enkelte revisjonene i henhold til foreslått tidsplan. Første steg i oppstarten av en revisjon er å fastsette en detaljert prosjektplan, med angivelse av hvilke forhold som skal dekkes, og omfangs- og fremdriftsplan. Det løpende arbeidet koordineres med utpekt representant fra administrasjonen. Ved avslutning av revisjonene avholdes diskusjonsmøter med administrasjonen for å verifisere at man er enige om observasjoner, vurderinger og anbefalinger, og det utarbeides rapportutkast for gjennomlesning. Endelige revisjonsrapporter stiles

til administrerende direktør, og oppsummeres periodisk til Styret (gjennom årsrapport og eventuelt halvårsoppdatering).

Forslag til revisjonsplan for første halvår 2024

Planforslaget er basert på følgende hovedmomenter:

- I dialogen med ledelsen har det blitt uttrykt et gjennomgående ønske om å skjerme kjernevirksomheten fra revisjoner inntil ny organisering og tilhørende prosesser får satt seg noe mer.
- Samtidig har det vært et klart ønske om at det gjøres uavhengige avsjekker på mer grunnleggende internkontrollelementer i organisasjonen, samt en vurdering av iFront-prosjektet.
- Forskningsrådets styre ønsker å endre revisjonsmodell, slik at internrevisjonsfunksjonen utkontrakteres. Dette forventes å være på plass i løpet av våren 2024.

Med dette som utgangspunkt foreslår internrevisjonen at det for 2024 i første omgang fastsettes en plan for første halvår. Planen for andre halvår kan fastsettes senere, når revisjonsmodell er vedtatt og avtale med leverandør av utkontrakterte internrevisjonstjenester er på plass. Dette vil også muliggjøre mer tilpassede revisjoner av kjernevirksomheten i andre halvår, da man kan utforme planforslaget med oppdatert innsikt om status for organisasjonsutviklingen på ulike områder.

For første halvår 2024 foreslås følgende revisjoner:

- **Innsideinformasjon:** Trygg håndtering av innsideinformasjon er viktig for tillitten til Forskningsrådet og overholdelse av lover og regler. Det foreslås en gjennomgang av kontrollregimet for håndtering av innsideinformasjon, herunder hvordan dette gjøres kjent i organisasjonen og følges opp.
- **Varslingsregimet:** Varsling er et grunnleggende internkontrollelement. Det foreslås en gjennomgang av varslingsregimet, med formål å bidra til at dette er oppdatert og velfungerende etter den siste tids omorganiseringer og bemanningsendringer.
- **Tilgangsstyring:** Tilgangsstyring er et grunnleggende internkontrollelement. Det foreslås en gjennomgang av tilgangsstyringsrutinene og test av tilgangskontroller i utvalgte systemer. Som en del av testingen vil det identifiseres tilganger på tvers av systemer som ikke bør besittes av samme person, og testes om dette er ivaretatt.
- **iFront:** Det er svært viktig at Forskningsrådet lykkes med iFront-prosjektet. Det foreslås en uavhengig gjennomgang av prosjektorganiseringen, herunder en vurdering av hvordan samspillet mellom prosjekt, leverandører og kjernevirksomheten oppleves å fungere.

Revisjoner har erfaringsmessig et omfang på 15-20 dagsverk (120-160 timer / tnok 250-350) ekstern støtte, avhengig av hvor modne/dokumenterte områdene er og hvor mye testing som ønskes utført. Dette gir et samlet omfang på 3-4 månedsverk ekstern støtte. Det vil, grunnet avtalerammer, legges opp til at to av revisjonene gjennomføres med nåværende leverandør av internrevisjonsstøtte (pwc). De gjenværende vil gjennomføres av valgt leverandør for ny, utkontraktert internrevisjonsordning.

Annet

I tillegg til arbeid med de foreslåtte revisjonene, vil det for ansatt internrevisjonsleder også være administrative oppgaver og andre aktiviteter knyttet til internrevisjonsfunksjonen i den kommende perioden, herunder bl.a.:

- Koordinering og oppfølging av EUROPA kommisjonens kommende revisjon av ERA-NET Cofund prosjektet ERA4CS
- Anbudskonkurranse om utkontraktert internrevisjon
- Deltakelse i IIA Norges arbeidsgruppe "Nettverk for offentlig internrevisjon"

Revisjonsprosjekter som ikke er prioritert i første halvår 2024

Andre forslag til revisjonstema ble også vurdert som relevante, men de ble ikke prioritert for kommende halvår. Temaene vil tas med i vurderingen av planene for senere revisjonsperioder:

- Gevinstrealisering
- Anskaffelser/leverandørstyring
- Oppgavestyring – systematikk for å identifisere, prioritere, fordele og følge opp oppgaver.
- Økonomimodell – med vekt på å balansere detaljnivå med innsiktsbehov fra et styringsperspektiv
- Kunstig intelligens – mulighetsrom og internkontroll / forsvarlig KI
- Panoramalandene – styringslinje fra strategi til handling
- Internkontroll oppdragsvirksomhet
- Risikobasert tilnærming til internkontroll på tilskuddsområdet
- Informasjonssikkerhet/cyber
 - Styringssystem for informasjonssikkerhet
 - Testing av kontrolltiltak på gjennomførende nivå
 - Inntrengningstester
- Personvern
- Innsidetrusselen (sikkerhetsloven og eksportkontroll)